

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE
J E S E N I C E

JESENICE, 14. SEPTEMBRA 1963 ŠTEVILKA 37/V

11. redna seja UO

V soboto, 7. septembra 1963, so imeli člani UO 11. redno sejo, na kateri so pregledali sklepe prejšnje seje, analizirali sklepe 21. zasedanja CDS, pregledali polletno finančno poročilo ŽIC in gostinske enote »Železar«, razpravljali o proizvodnji v avgustu, potrdili operativni načrt za september ter reševali nekatera tekoča vprašanja in prošnje.

Po razpravi o vseh teh vprašanjih je UO poleg ostalega sklenil tudi:

1. Zadolžil je upravo podjetja, da analizira gibanje obratnih sredstev in njihovo celotno problematiko in sicer predvsem zato, ker je ugotovil, da je naš proizvodni proces predolg in zahteva visoka sredstva.

2. Glede stimulativenega — progresivnega nagrajevanja v vročih obratih, hladni valjarji in žičarni, o katerem je UO razpravljal že na prejšnji seji in je ta predlog preko komisije za nagrajevanje posredoval tudi CDS, je UO dodatno sklenil, naj EE razdelitev sredstev, ki jih bodo pridobile pri novem obračunu mase OD, predložijo komisiji za nagrajevanje, da jih tudi ta pregleda.

3. UO je zadolžil UOS, da ugotovi možnost ogrevanja garsonjer v bloku na Cesti Cirila Tavčarja 5. Obenem naj predloži tudi predračun stroškov.

4. V zvezi z rušenjem montažnih hiš na Javorniku je UO zadolžil UOS, da rušenju teh hiš posveti več pozornosti, ker je UO ugotovil, da se tam dela velika škoda. Seznan interesentov za gradivo, pridobljeno z rušenjem teh hiš, ki ga UOS ne bo potrebovala za svoje namene, se odstopi komisiji za družbeni standard, da ga pregleda in posameznim interesentom odobri zaproseno gradivo. Predvsem pa naj se gradivo uporabi pri gradnji novih hiš, ker bomo tako omilili pereče stanovanjske probleme.

Po napornem dvodnevem pohodu je odred prišel v Cerkno, kjer je bil cilj vseh odredov in brigad z Gorenjske in Primorske. Na sliki je kolona Jeseniško-bohinjskega odreda, pripravljena, da vkoraka na slavnostni prostor. Na čelu kolone je slovenska trobojnica z rdečo zvezdo, ki so jo za ta slavnostni dan prinesli iz muzeja NOB v Ljubljani. Prapor je ponos odreda, saj se na njem še poznajo sledovi borb (Reportažo o srečanju v Cerknem berite na 10. in 11. strani)

Ukrepi za izboljšanje proizvodnje

Za vsako dobro opravljeno delo so potrebni predvsem trije osnovni činitelji: proizvodno sredstvo, surovine oziroma reprodukcijski material ter končno človek — proizvajalec, ki usmerja ter vodi tehnološki proces in izdelava določeni izdelek.

Prav tretji faktor — človek, je najbolj važen faktor v vseh proizvodnih fazah do končnega izdelka. S tem nikakor ne smemo podcenjevati vloge tehnične opremljenosti proizvodnega agregata, kakor tudi ne kvalitete reprodukcijskega materiala, vendar oba ta faktorja narakujejo ekonomske možnosti in finančna sredstva. Nesteto pa je primerov, ko si

cer s skromno opremo, vendar mehanizirano ter s surovinami, ki niso ravno najboljše kvalitete dosegamo relativno dobre proizvodne rezultate, če seveda v polni meri odgovarja subjektivni faktor, to je tisti, ki delo odreja, vodi in organizira. Prav tako je vse polno primerov v nasprotnem smislu, t. j., da so dani vsi pogoji

za kvalitetno proizvodnjo, vendar je delo slabo organizirano, odstopamo od tehnoloških predpisov in navodil, skratka, končni rezultat je nekvaliteten izdelek zaradi subjektivnih napak, predvsem na ključnih delovnih mestih. V takih primerih lahko potem govorimo o slabem proizvodni disciplini. Pri t. j., da so dani vsi pogoji

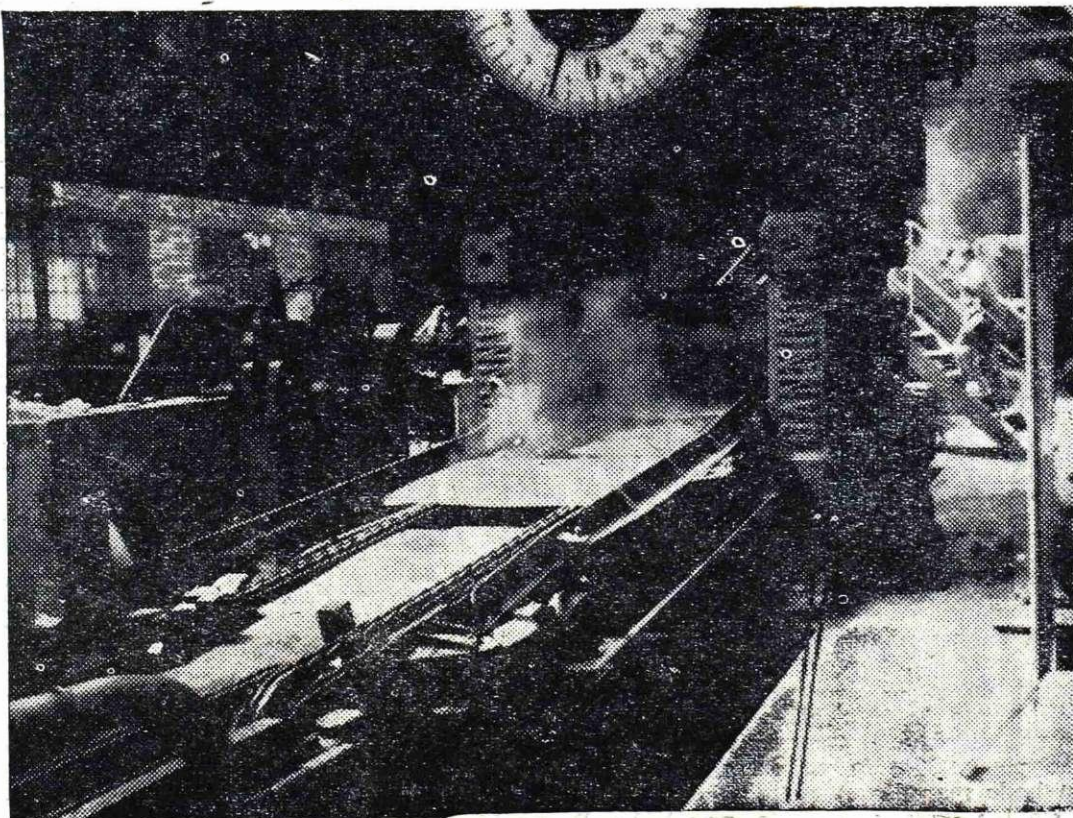
(Nadaljevanje na 2. str.)

S seje Izvršnega odbora sindikalne organizacije

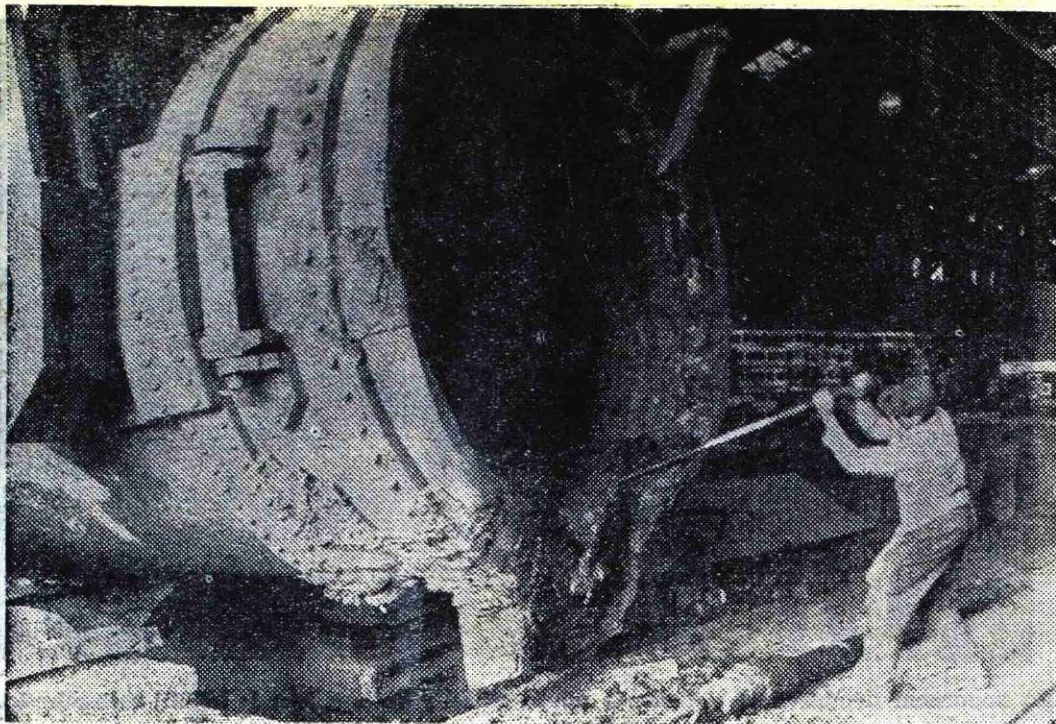
Kot običajno je tudi letos Izvršni odbor na seji, dne 29. avgusta, razpravljal o poslovanju podjetja v prvem polletju. Neizpolnjevanje plana in s tem tudi nedoseganje osebnih dohodkov v odgovarjajoči višini se odraža v kolektivu. V odnosih do dela, neizkoriščanju delovnega časa in disciplini. Izvršni odbor meni, da je treba vzroke za to iskati tudi v drugi problematiki. Na osnovi razprave in poročila o polletnem poslovanju je Izvršni odbor ugotovil, da je treba v bodoče vsa prizadevanja posvetiti nagrajevanju v kolektivu in posameznih EE. Prav tako Izvršni odbor zaključuje, da so prizadevanja in reševanje problemov družbenega standarda neodgovarjajoča potrebam. Nestabilnost cen s stalno tendenco naraščanja, pri ne bistveno povečanih osebnih dohodkih nam ne povišuje življenjskega standarda. Zato Izvršni odbor smatra, da bomo z reševanjem teh osnovnih problemov tudi lažje reševali vso ostalo problematiko nediscipline v kolektivu.

V drugih točkah dnevnega reda je Izvršni odbor razpravljal še o poročilu komisije za oddihe in izlete ter komisije za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja ter o predlogu za izgradnjo počitniškega doma v Biogradu n/m. Izvršni odbor je sprejel naslednje sklepe:

1. Izvršni odbor je na in sklepov: osnovi razprave o polletnem poslovanju podjetja in o proizvodni problematiki prišel do naslednjih zaključkov a) Neizpolnjevanje planskih nalog v posameznih EE ni posledica samo enega samega faktorja, ampak je posledica mnogih faktorjev (Nadaljevanje na 16. str.)

Valjanje platin na trio ogrodiu

Velika je ponovca za vlivanje jekla v kokile

Ukrepi za izboljšanje proizvodnje

(Nadaljevanje s 1. str.)

tem slednjem dejstvu se ne koliko ustavimo.

Oglejmo si le nekaj primerov, ki dovolj jasno ponazorjujejo stanje v nekaterih obratih ali oddelkih:

— menjavanje bazicite za sipa od strani delovodje, kljub temu, da so bili vsi obveščeni, da to ne smemo storiti brez vednosti in naloga predpostavljene;

— »spanje pravičnega« posebnost na nočni izmeni in to pri napravah, kjer lahko pride do hudih posledic pri najmanjši nepazljivosti;

— zgodijo se tudi primeri, sicer redko, ki dajo slutiti, da so okvare med obratovanjem namerne;

— niso redki primeri, ko ne izpolnjujemo točno predpisov izdelave v posameznih fazah proizvodnje.

Nikakor ne trdimo, da imamo že vse urejeno glede regulativov in tehnoloških predpisov; na tem področju je še precej dela, vendar je dejstvo, da so za marsikatero fazo proizvodnje točna navodila in predpisi, katerih pa vedno ne izvajamo, pri čemer seveda izključujemo primere, ko nastopajo objektivni razlogi. Tako bi lahko našli še niz primerov raznih nepravilnosti na delovnih mestih, kar seveda dovede v proizvodnem procesu do negativnega rezultata.

Samoupravni organi so razpravljali o tej problematiki. Sprejeti so bili tudi zaključki za izboljšanje stanja in za odpravo vseh tistih nepravilnosti, ki povzročajo materialno škodo in kvarijo ugled tako posameznega člana — proizvajalca, kakor tudi podjetja kot celote.

Uprava podjetja je začela izvajati ukrepe z namenom, da bi odpravili nekatere pomanjkljivosti. Za začetek splošne akcije po teh vpra-

šanjih je bila uvedena stalna dežurna služba, deljen delovni čas za vodilna delovna mesta v tehnični operativi in obvezna služba izmenskih asistentov. Komentarjev k temu je bilo precej, stališča in mnenja so bila deljena, toda ne glede na to velja, da tako kakor doslej, naprej ne gre in da je treba storiti vse za utrditev odnosov do dela na vseh delovnih mestih, posebno pa na ključnih delovnih mestih.

Eden izmed nadaljnjih problemov, ki bomo nujno morali reševati in ki spada prav tako v okvir splošnih že začelih ukrepov za izboljšanje opravljanja proizvodnih nalog je vprašanje ključnih delovnih mest srednjega operativnega kadra. Pri tem mislimo na delovodje izmen in oddelkov, vodje manjših delovnih skupin itd. Vloga prav tega tehničnega kadra je izredno važna in pomembna, kajti prav pri njih se stekajo in rešujejo neposredno vsi proizvodni problemi, kakor tudi vsa ostala vprašanja osebnega značaja. Biti dober delovodja se pravi, biti »mojster« svojega dela. Delovodja mora imeti čut odgovornosti do samega sebe, in isto zahtevati od svojih sodelavcev, odločnost pri odrejanju nalogov, objektivnost od svojih sodelavcev, odločnost pri odrejanju nalogov, objektivnost pri razsojanju, biti mora organizator dela in skrbeti za pravične medsebojne delovne odnose ter znati prisluhniti težnjam in problemom, ki jih ima sleherni proizvajalec.

Vse navedene naloge niso lahke, nasprotno, težke in zelo odgovorne. V vsaki delovni skupini morajo biti zdravi industrijski odnosi. To pomeni, da mora vsak vestno opravljati odrejeno delo, da moramo odpraviti more-

bitna medsebojna osebna nasprotja in nesoglasja. Skratka, v podjetju na delovnih mestih se moramo vsi podrediti delovnemu redu in zahtevam, ki jih narekuje delovni proces. V kolikor samo eden v določeni posadi odstopa od teh delovnih norm, so negativne posledice neizogibne. Vse mere in ukrepi, ki so že začeti ali pa pripravljeni, vodijo k dvema osnovnima ciljema in sicer: izboljšati tehnološki proces in s tem v zvezi doseči boljše delovne pogoje (rekonstrukcija in mehanizacija podjetja) ter na osnovi večje materialne osnove in finančnih možnosti pospešeno reševati probleme, ki spadajo v okvir »družbenega standarda«. V sedanjem položaju vemo, da so večkrat potrebe večje kot možnosti, ni pa nobenega razloga, da v bližnji bodočnosti uspešno ne rešimo tudi teh problemov, ki spadajo v področje »osebnih potreb« slehernega proizvajalca. Višja stopnja dela, kar bodo narekovala naprave po rekonstrukciji, pa bo zahtevala tudi višji strokovni nivo, večjo pazljivost in natančnost pri delu ter večjo prisotnost pri delu, ne sicer toliko fizično, ampak duševno. Dosedanji, delno-obrtniški način dela, vsaj na določenih delovnih mestih, bo zamenjal sodobni industrijski način, kjer sta stroj in človek tesno spojena in medsebojno pogojena.

Namenoma sicer navajamo samo pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki se dogajajo, ker je namen, da odpravljamo vse kar ne odgovarja, sicer pa že stari rek pravi da »kar je dobro — se samo hvali«. Samo če tako gledamo na določene ukrepe, z jasno perspektivo in ciljem nam bodo marsikatero mere in stališča bolj razumljiva kakor sicer.

Obvestilo

Obveščamo starše otrok, rojenih v letu 1962 in starejše, do 4. leta starosti, ki iz kakršnihkoli vzrokov še niso bili cepljeni proti črnim kozam (variola vera), da bo cepljenje po naslednjem razporedu:

JESENICE — gasilski dom, dne 30. septembra od 8. do 10. ure, pregled dne 7. oktobra od 8. do 10. ure.

JESENICE — otroški dispanzer, dne 30. sept. od 10. do 12. ure, pregled dne 7. oktobra od 10. do 12. ure.

RATEČE — šola, dne 1. oktobra od 8. do 9. ure, pregled dne 8. oktobra od 8. do 9. ure.

PODKOREN — Kmetijska zadruga, dne 1. okt. od 9. do 9.30, pregled dne 8. oktobra od 9. do 9.30.

KRANJSKA GORA — ambulantna, dne 1. oktobra od 9.30 do 11. ure, pregled dne 8. oktobra od 9.30 do 11. ure.

MARTULJEK — šola, dne 1. oktobra od 11. do 11.30, pregled dne 8. oktobra od 11. do 11.30.

MOJSTRANA — ambulantna, dne 1. oktobra od 12. do 13. ure, pregled dne 8. oktobra od 12. do 13. ure.

HRUSICA — šola, dne 2. oktobra od 8. do 9. ure, pregled 9. oktobra od 8. do 9. ure.

BLEJSKA DOBRAVA — šola, dne 2. oktobra od 9.30 do 10. ure, pregled dne 9. oktobra od 9.30 do 10. ure.

PLANINA — šola, dne 2. oktobra od 10.30 do 11. ure, pregled dne 9. oktobra od 10.30 do 11. ure.

KOROŠKA BELA — šola, dne 3. oktobra od 8. do 10. ure, pregled dne 10. oktobra od 8. do 10. ure.

BREZNICA — krajevna pisarna, dne 3. oktobra od 11. do 12. ure, pregled dne 10. oktobra od 11. do 12. ure.

ŽIROVNICA — Elektro podjetje, dne 3. oktobra od 14. do 15. ure, pregled dne 10. oktobra od 14. do 15. ure.

JESENICE — gasilski dom (zamudniki), dne 4. oktobra od 9. do 11. ure, pregled dne 11. oktobra od 9. do 11. ure.

Cepljenje je obvezno. Starše prosimo, da nam do dneva cepljenja javijo vsak izostanek: obolelost, če je otrok v drugem kraju, ali drug upravičen vzrok. Vsak neopravičen izostanek bo kaznovan po določenih splošnega zakona o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni (Uradni list FLRJ, številka 37/277-49) in Pravilnika za izvajanje odloka o cepljenju prebivalstva proti nalezljivim boleznim (Uradni list, št. 24/456-58).

ZDRAVSTVENI DOM JESENICE
Higiensko-epidemiološki oddelek

EE martinarna

Razpravljali so o nedeljskem delu

Na zadnji seji v preteklem tednu so člani DS EE martinarne razpravljali predvsem o nedeljskem delu.

Z ozirom na kritično stanje zalog ingotov in bram v valjarnah je nujno potrebno, da vložijo kolektiv martinarne vse sile, da bi v zadnjih mesecih letošnjega leta proizvedel čim več tako potrebnega surovega jekla. Zato je treba maksimalno izkoristiti razpoložljiv koledarski čas, vključno tudi nedelje. Iz tega razloga je DS EE na tej seji posvetil precej časa svoje razprave prav nedeljskemu delu. Končni rezultat te razprave je bil sklep, na podlagi katerega bodo lahko delovodje v bodoče dopisovali ob nedeljah dodatne ure tistim delavcem, ki bodo poleg svojega rednega dela opravili še nekaj dodatnega dela namesto odsotnih. Ker je to dopisovanje dodatnih ur z ozirom na specifičnost situacije nemogoče predpisati z nekim pravilnikom, bodo morali delovodje izvajati ta sklep z velikim občutkom odgovornosti ter po lastnem treznem preudarku. Da pa bi preprečili nepravilnosti in morebit-

ne zlorabe, je DS EE istočasno imenoval tudi komisijo štirih članov, ki bo vsak mesec preverila to dopisovanje ur.

V nadaljevanju se je bilo tudi precej razprave o tem, da bi v bodoče izračunavali osebni dohodek po posameznih pečeh z ozirom na njihovo storitev, kar bi naj omogočilo boljšo stimulacijo posad na pečeh in s tem tudi povečanje proizvodnje. Vendar je razprava pokazala, da so mnenja o tem vprašanju zelo deljena, izvedba pa precej zapletena. Prevladovalo je mnenje, da člani kolektiva iz različnih razlogov v sedanjih situaciji ne bi bili naklonjeni kakršnikoli spremembi pri nagrajevanju, zato so zaenkrat vprašanje stimulacije po pečeh odložili.

Na koncu so člani DS EE obravnavali še dve prošnji nekaterih članov kolektiva martinarne za ponoven sprejem v obrat. Medtem ko so enemu prosilcu ugodili, so drugega zavrnili, ker se je še v času, ko je bil zaposlen v martinarni, izkazal kot izredno nediscipliniran in nepopoljšljiv izostanekar.

Več odgovornosti!

Samostojnost ekonomske enote nedvomno vsebinsko še ni izražena z golim pravilnikom, ki določa njene pravice in dolžnosti, v kolikor se teh akcijsko ne poslužujejo organi samoupravljanja tako na sejah kot v proizvodnji in njenih odnosih.

Vloga, ki jo ima ekonomska enota v podjetju, je znano zakon, ki ga lahko spreminja le centralni delavski svet, dočim imamo široke možnosti urejati notranjo organizacijo in dejavnost obrata. To je bil tudi glavni namen osamosvojitve, ker nam štabni organi, ki niso sestavni del ekonomske enote, ne morejo urejati njenih posebnih pogojev v procesu ali poslovanju, če jih ne poznajo. Te vloge bi se morali zavedati tudi člani DS EE žične valjarne, ki so se šele na tretji sklic 6. septembra v sklepčnem številu odzvali na obravnavanje rezultatov poslovanja EE.

EE upravljajo

Proizvodnja žice je v zadnjih mesecih nazadovala. Zunanji in notranji vzroki, ki so na to vplivali, so:

1. Velika vročina v poletnih mesecih in zaradi tega zmanjšanje proizvodnega elana zaposlenih.

2. Pomanjkanje ingotov. Zaradi tega smo imeli 15,40 ur zastojev, poleg tega smo morali neplansko dnevno tudi po večkrat menjati vrsto vložka (ingot — gredice).

3. Prenizka povprečna teža ingota, zaradi katere izgubimo dnevno okrog 5 ton proizvodnje.

4. Okrnjene proizvodne izmene zaradi izredno velikega števila bolovanj. Da je valjanje sploh mogoče, morajo manjkajoče kvalificirane valjavce nadomeščati tudi taki sodelavci, ki niso povsem dorasli zahtevnejšim nalogam. Tak način dela se odraža na nižji proizvodnji in večjemu izmečku.

5. Sorazmerno nizki osebni dohodki v primerjavi z drugimi in zunanje podražitve artiklov osebne potrošnje povzročajo pasivnost v proizvodnji.

6. Zaradi pomanjkanja energije nismo valjali 11 ur.

V razpravi so se člani DS EE omejili v glavnem na notranje probleme proizvodnje in omenili vrsto manjših tehničnih pomanjkljivosti, ki jih mora tehnično vodstvo

odpraviti oziroma pospešiti že začeto delo.

— Za učinkovito in pravočasno ukrepanje v proizvodnji je bil dan nalog obratovodstva, da morajo delovodje voditi vsako uro tudi zastoje, ki pomenijo samo zmanjšanje ritma proizvodnje, ne pa čisti zastoj. Kontrola količine izvaljane proizvodnje mora bazirati na številu izvaljanih kosov vložka na uro, ki se smatra za normalno izkoriščanje zmogljivosti. V primerjavi z dejanskimi rezultati mora delovodja opravičiti padec bodisi z zastoji, ki so v tem času nastali ali z analizo vzrokov, ki so vplivali na slabše izkoriščanje obstoječih proizvodnih možnosti. Ta analiza pa je prepozna ob koncu dneva, ko ni mogoče stanja popraviti, temveč je treba pogoje proizvodnje zasledovati vsako uro posebej in takoj ukrepati.

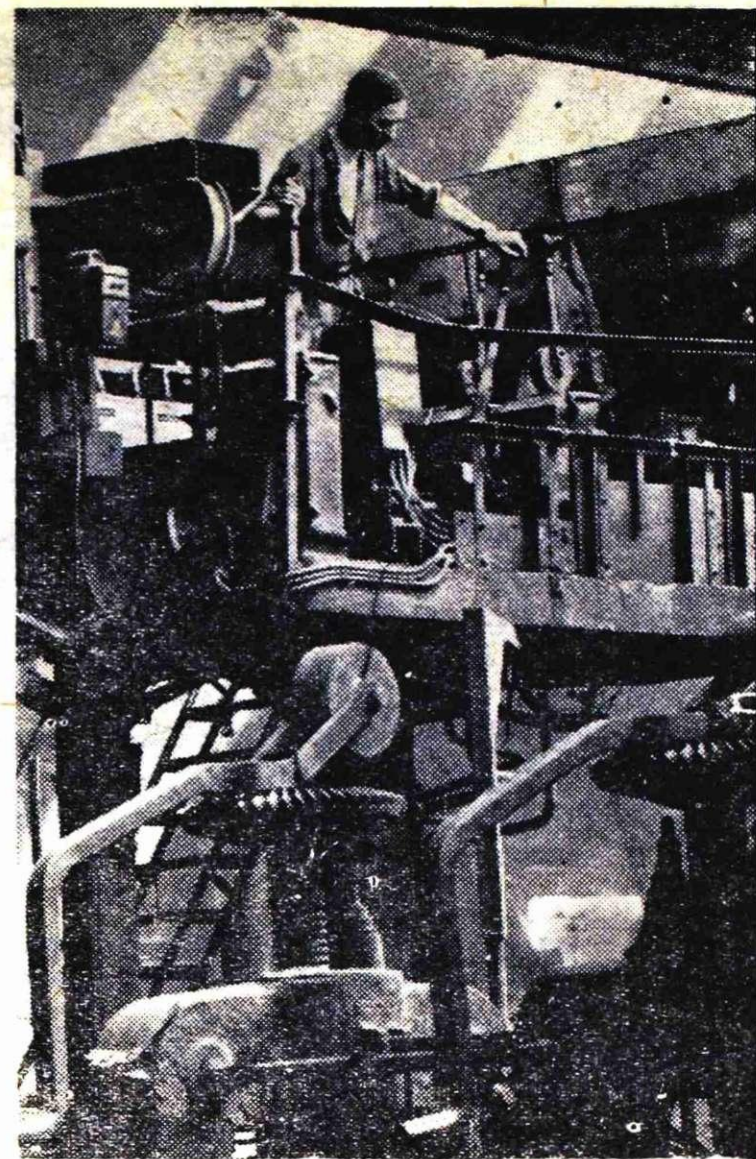
— Predlog obratovodstva, da bi z normiranjem tedenskih menjav valjev skrajšali povprečen čas menjave od dosedanjih 6—7 ur na 4—5 ur, je povzročil živahno razpravo. Študij postopka menjave valjev, ki ga je izvedel normirski oddelek, je pokazal niz organizacijskih pomanjkljivosti tako v sami pripravi na menjavo, kakor tudi v koordinaciji posluževanja posameznih prog z žerjavom in v učinkovitem izkoriščanju časa menjave. Člani so se s predlogom strinjali, odobriti pa ga morajo še odgovorni organi v podjetju.

— Proizvodni stroški so v preteklem mesecu za 3.894.000 dinarjev iznad normativa. Nižja proizvodnja je vplivala na porast stalnih stroškov, prav tako so narasli kalkulativno računani stroški porabe valjev, ki pa so za sedemmesečno obdobje za okrog 2,2 milijona višji kot znaša dejanska poraba valjev.

— Po sklepu CDS je morala naša enota organizirati interno tehtanje proizvodnje zaradi razlik med tehtanjem štiriosnih voz na transportu in dejanskimi rezultati tehtanja v žičarni. Porazdelitev novih dolžnosti na obstoječa delovna mesta »vodja adjuštaže« in »vezač žice« je DS EE sprejel, kakor tudi predlog, da se omenjenim delovnim mestom poveča osebni dohodek na uro, ustrezno dodatnim zahtevam po analitski oceni. Smatramo, da bi uvedba novega delovnega mesta preveč bremenila osebne dohodke.

— Vprašanj nadaljnje zaposlitve upokojenih je DS EE obravnaval z več vidikov in sicer s stališča upokojenca in napredovanja mlajših sodelavcev. Po daljšem razpravljanju je bilo sprejeto priporočilo, da vsak sodelavec, ki je upokojen, lahko dela še eno leto na svojem delovnem mestu, v kolikor ga lahko zadovoljivo opravlja, da si s tem izboljša pokojnino. Po enem letu pa, če obstaja polnovredna zamenjava za njega, lahko dela še naprej, vendar na drugem delovnem mestu.

Člani so se strinjali s ponovnim sprejemom upokojenec, ki so fizično še sposobni opravljati delovno mesto, ki jim ga poveri obratovodstvo, vendar s skrajšanim delovnim časom 7 ur, da jim ostane pokojnina nezmanjšana.

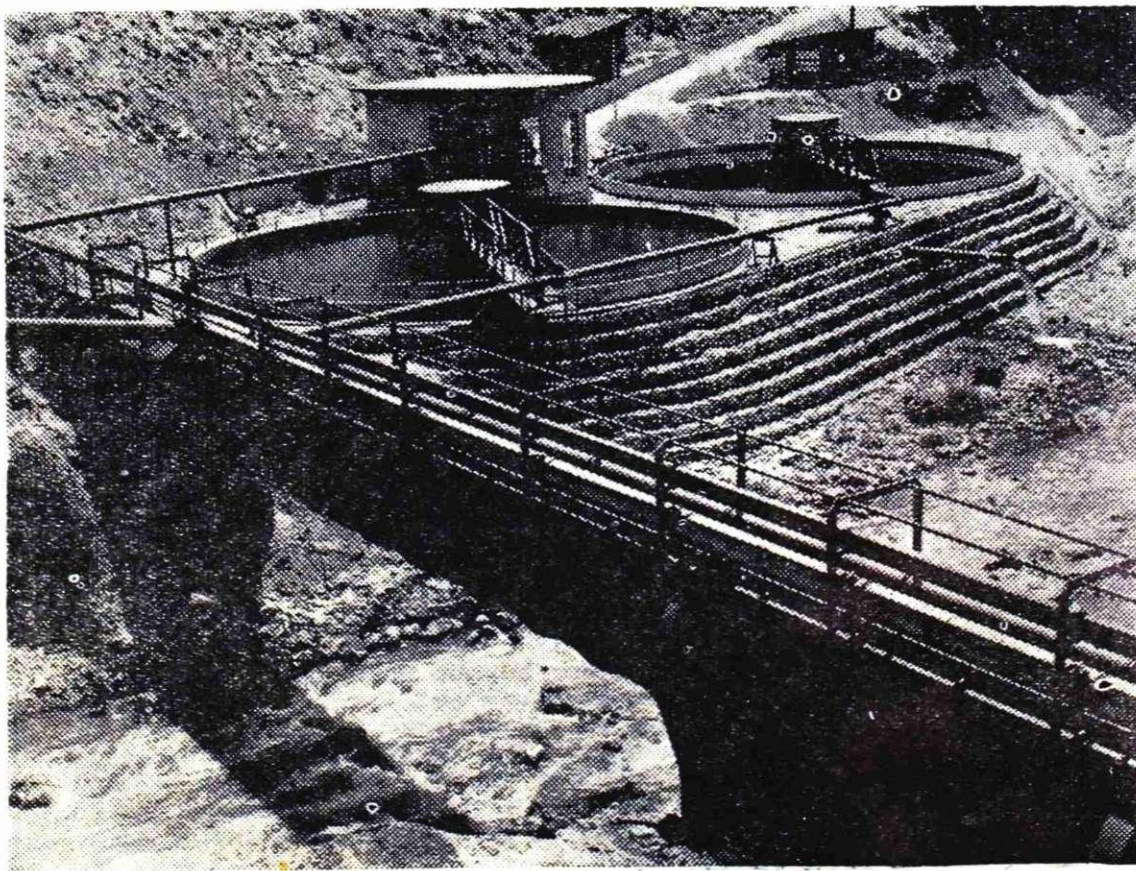
Naš sodelavec v žični valjarni

— Nenormalno visoka bolezenska odsotnost in bremenitev osebnih dohodkov kolektiva zaradi višjih izdatkov je DS EE obravnaval s stališča, kaj lahko sami prišpevamo, da se to zmanjša. Ukrepanje lahko le v izpolnjevanju varnostnih pravil in uporabljanju zaščitnih sredstev, kar pa vedno

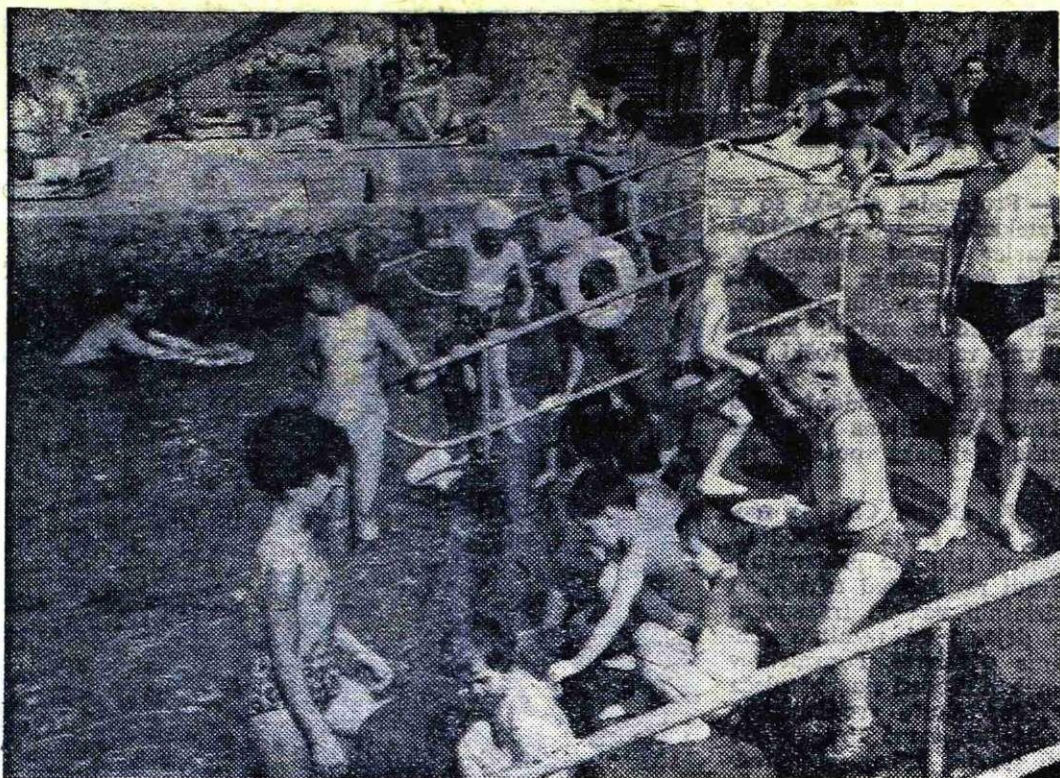
ne prepreči nesreč, upravičenost bolezenskega zdravljenja v drugih primerih pa ugotavlja lahko avtoritativno le zdravnik. DS EE smatra, da iskanje rešitve previsokih stroškov za bolezensko odsotnost zaposlenih z obremenjevanjem osebnih dohodkov, ki so že brez tega problematični, ni najbolj primerno.

— V tem letu se pričeno novo obdobje v izučevanju valjavskega kadra, ki je bil formiran na industrijski poklicni šoli razred valjavcev. Za praktično poučevanje teh in že zaposlenih v valjarnah so izdelani po posameznih ekonomskih enotah učni programi. Vajenci bodo zaposleni tri dni v tednu na praktičnem delu, tri dni pa pri teoretičnem pouku v šoli. Predvidevamo, da bodo najprej vsi spoznali procese vseh valjarn, zadnje leto pa bodo prakticirali v obratu, za katerega se bodo odločili. V našem obratu so trenutno na priučevanju štirje vajenci. Končni rezultat tega načina vzgajanja valjavcev bi moral biti enak kot je pri vzgoji kovinskih poklicev, ko absolventi lahko takoj prično z rednim delom. Kakšne valjavce bomo vzgojili, zavisí v največji meri od časovne angažiranosti inštruktorjev in metode poučevanja v obratu, s katero bi v »razumljivi« govorici najkrajšim potom posredovali kandidatom, kar zahteva dobro opravljanje valjavskega poklica in pa perspektivne potrebe novih ali rekonstruiranih valjarn.

— G. A.

Sedimentni bazeni novih plinskih čistilcev

Letošnja sezona je bila uspešnejša kot v vseh letih do sedaj

Ob zaključku sezone v počitniških domovih

Letošnja sezona v našem počitniškem domu v Crikvenici in kampu v Kaštel Lukšiču je bila glede števila delavcev, ki so preživeli svoj letni dopust ob jadranski obali, boljša kot vsa dosedanja leta. Uspešna je bila tudi glede dobrih organizacijskih priprav, same aktivnosti sindikalne organizacije v podjetju, ki je preko komisije za oddihe pravočasno in na primeren način zbrala posamezne skupine interesentov za naše počitniške objekte. Da je temu tako, potrjujejo številne pohvale in članki, katere so napisali naši delavci, ki so bili na oddihu ob našem Jadranu.

Iz leta v leto si ob koncu sezone zastavljamo vprašanje, ali smo pri organizaciji oddiha izpolnili tisto, kar je od tega pričakoval delavec, ali smo storili vse, kar smo v danem gospodarskem okviru lahko storili. Žal, sproži zastavljeno vprašanje vsako leto znova veliko razpravljanja, ki da mnogo manj stvarnih, razumnih ukrepov, kot smo pričakovali.

Ob letošnji razmeroma ugodni sezoni lahko ugotovimo, da imamo še mnogo idealnih pogojev, da pri obstoječi razsežnosti počitniških objektov izpopolnimo udobje, ki ga pričakuje delavec na sedanji stopnji življenjske ravni.

Prva naloga, ki ji bomo morali posvetiti pozornost,

ZAHVALA

Podpisana Valentina Horvat se iskreno zahvaljujem stanovalcem Samskega doma na Plavžu, kakor tovarišu Hasanu in Ešefu Bešiću ter Dragu Ivanoviću, za zbrano denarno pomoč v znesku 6.500 dinarjev kot nadomestilo za izgubljen denar od redne mesečne akontacije. Se enkrat vsem najlepša hvala.

Valentina Horvat, sobarica v Samskem domu na Plavžu

je nadaljnja ureditev športnih naprav, igrišč in parkirnega prostora, kakor razširitev jedilnice v Crikvenici. Razen tega bo treba vložiti znatna sredstva za ureditev sodobnega in udobnega tabora v Biogradu na moru z vsemi pripadajočimi športnimi napravami, družbenimi prostori, v katerih se bodo gostje lahko vsak čas zadrževali. Pri tem pa seveda ne bomo smeli mimo tega, da ne izpopolnimo specifičen inventar za nemoteno poslovanje.

Zagotoviti bo treba zasedbo počitniških domov v vseh rokih, ki jih doslej pri nas pogosto nismo znali izkoristiti, ker še vedno prevladuje mišljenje, da je letni odmor dobro izkoriščen samo v glavni sezoni, ko imamo sončno vreme. Enako pozornost bo treba posvetiti pestri in raznovrstni postrežbi z jedili. Naše kuharice bodo morale vnesti le nekoliko več domiselnosti in še več prizadevnosti. Izredno važen je tudi način obveščanja, kateremu posvečamo premalo pozornosti vsaj v glasilu delovnega kolektiva.

Počitniški domovi imajo posebno mesto pri rekreaciji in družbenem življenju delovnega človeka. Zaradi svojih namenskih posebnosti

moramo to dejavnost tako v organizacijskem, tehničnem in ekonomskem pogledu še izpopolniti, ker bodo lepote narave zanimive za našega delavca takrat, če jih bo spremljalo udobje, razvedrilo, igre, občasnii izleti in ogledi kulturnih posebnosti.

To bi bile torej glavne smernice za prihodnje leto. Čimprej moramo začeti s potrebnimi pripravami. Dosedanji razvoj počitniških domov in rekreacijskih centrov kliče po vsestranski dosledni in energični akciji, ki jo bo mogoče izpeljati le s prizadevanjem vseh organov v podjetju, ki so odgovorni za razvoj oddiha v počitniških domovih.

Lep primer humanosti stanovalcev Samskega doma na Plavžu

V Samskem domu na Plavžu je zaposlena kot sobarica tov. Valentina Horvat, mati nedoraslega otroka. 1. septembra letos je pogrešila na delovnem mestu svojo plačilno kuverto s 5000 dinarji — redno akontacijo na osebni dohodek za avgust 1963. Izgubljenega denarja niso našli.

O tej nesreči gluhovalne Valentine Horvat so dne 3. septembra zvedeli stanovalci ter sklenili, da priljubljeni Valentini ob nesreči pomagajo. Pri tem ni mogoče prezreti ugotovitve, da stanovalci cenijo tov. Horvato zaradi skromnosti in marljivosti pri vzdrževanju in čistoči samskih sob. Zato so tovariši Ešef Bešić, Hasan Bešić in Drago Ivanović izvedli nabiralno akcijo in zbrali za tov. Horvato skupni znesek v znesku 6500 dinarjev.

Ta primer humane akcije zasluži javno priznanje in je lahko vzgled ostalim članom kolektiva. Hkrati pa potrjuje resnico, da ima pretežni del stanovalcev v tem samskem domu razvite odnose človekoljubja, razumevanja, vzajemnega sodelovanja in pomoči ter prepričanje, da moramo človeku, ki predstavlja največjo vrednoto, tudi v nesreči pomagati.

Pripravljalna dela za gradnjo 50-tonske električne peči

Poročali smo že, da so začeli s pripravljalnimi deli za gradnjo nove 50-tonske ASEA električne peči. Danes pa nekaj o tem, kako ta pripravljalna dela potekajo.

Najprej smo začeli dvigati streho v sedanji šaržirni hali martinarne in sicer s severne strani za 3 metre, od stebra B 10 do B 12 v dolžini 60 m. Streho dviga naš montažni oddelek in dela potekajo v redu. Prekinili so jih le za en mesec v juliju in v začetku avgusta, ker je montažna skupina sodelovala pri remontu SM peči. Dela bodo predvidoma zaključena v drugi polovici septembra.

Nova električna peč bo imela transformator jakosti 18.000 kVA, napetosti 35/0,430 do 0,160 kV. Zato bomo zgradili novo transformatorsko postajo 110/35 kV in daljnovod 2 krat 11 kV HC Moste — Železarna Jesenice. Za daljnovod, ki bo dolg 5.804 m, od Most do Jesenic, bomo postavili 21 železnih drogov v skupni teži 100,3 t, ki so sedaj vskladiščeni na Blejski Dobravi. Izdelalo jih je podjetje Eenergoinvest v Sarajevu in smo jih dobili v drugi polovici avgusta. Temelje za drogeve izdeluje gradbeno podjetje Projekt iz Kranja in so izkopi že v zaključni fazi. Drogeve pa bo montirala montažna skupina podjetja Elektro Gorica iz Nove Gorice, ki je že prispela na Jesenice. Ta skupina bo tudi montirala tokovodnike. Po pogodbi in terminskem načrtu bo daljnovod zgrajen do 31. decembra letos.

Firma ASEA nam je že poslala dispozicijske načrte temeljev, ki so jih v našem projektivnem biroju izpopolnili z ozirom na pomožne naprave in izdelali glavni situacijski načrt. Na osnovi teh načrtov bo izdelalo pro-

jektivno podjetje Industrijski biro v Ljubljani detajlne gradbene načrte temeljev za električno peč s statičnim elaboratom ter prostorom za transformator, usmernikom za mešalec, visokonapetostnim prostorom in gradbene načrte za ostale pomožne naprave. Načrti za temelje električne peči s pripadajočimi prostori so izdelani in so v reviziji v Ljubljani, tako da jih bomo dobili v kratkem. Sredi oktobra bomo začeli kopati temelje, ker moramo predhodno še izvesti litičacijo za izvajanje gradbenih del. Iz vsega tega vidimo, da potekajo pripravljalna dela za gradnjo električne peči v redu in da bodo gradbena dela pravočasno opravljena. Celotna oprema za peč firme ASEA bo prispela predvidoma najpozneje do 1. aprila 1964.

Med pripravljalna dela za gradnjo električne peči spada tudi gradnja skladišča maziv na haldi jugovzhodno od stavbe transporta. Sedanje skladišče maziv in goriv bomo morali porušiti zaradi postavitve normalnega tira od Sava žerjava do nove električne peči, po katerem bo le-ta dobivala vložek za peč. Gradbena dela potekajo v redu, izvaja pa jih SGP Sava Jesenice. Poleg skladišča za maziva bomo v kratkem tudi začeli graditi stavbo za skladišče goriv. O poteku gradnje daljnovoda in same električne peči ter pomožnih naprav pri peči vas bomo poskušali sproti seznaniti.

D. E.

ZAHVALA

Ob tragični usodi ljubljene moža

JOZETA ČEHA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste se poslovlili od njega in ga spremili na zadnji poti. Zahvaljujem se vsem darovalcem lepih vencev in cvetja, kakor tudi njegovim sodelavcem iz martinarne, godbi DPD Svoboda »Tone Čufar« Jesenice in tovarišem, ki so se poslovlili z lepimi besedami ob odprtem grobu. Prisrčno se zahvaljujem zdravniku dr. Tancarju z Jesenic ter zdravniškemu osebju nezgodnega oddelka v Ljubljani za trud, da bi ga ohranili pri življenju in vsem, ki so ob težki nesreči in izgubi dragega moža sočustvovali z nami ter nam izrekli sožalje.

Žalujoča žena Marija, starši, bratje Lojze, Ivan, Franci ter ostalo sorodstvo

Problemi, ki se ne bi smeli ponavljati

Preskrba kolektiva z raznovrstnimi malicami je področje, ki je vedno najbolj izpostavljeno kritiki potrošnikov. Ta je največkrat, če jo povežem s konkretnimi negativnimi pojavi in slabostmi, nedvomno tudi upravičena. Če pa upoštevam ob teh pojavih in slabostih tudi vzroke in pogoje, ki smo jih dopustili, se zdi, da kritika ni vselej tako konstruktivna in koristna kot bi lahko bila, če bi slonela na problemih, ki se pri razdeljevanju malic v kantinah ne bi smeli ponavljati. Želja nas vseh je, da bi bilo razdeljevanje malic kar najboljše, zato naj opozorim na nekatere ugotovitve in konstruktivne predloge, o katerih sta razpravljala kolektiv podjetja in delav. svet gostinske enote »Železarn«.

V prvih treh mesecih novega načina razdeljevanja malic se je pojavil problem čakajočih delavcev v vrstah pred kantinami. Ob problemu se vedno pojavi tudi škodljivo mnenje, da je temu kriva organizacija kantine zaradi ozke izbire živil in večjega povpraševanja. Temu pa ni tako in moramo vzroke za to iskati predvsem v kolektivu.

Dejstvo je, da je bil razpored prihajanja delavcev v kantine določen z obratovodstvi in objavljen z krožnico. Toda doslej ga še nismo učinkovito uveljavili, saj ugotavljamo, da med 7. in 8. uro ter po 10. uri dopoldan v kantinah ni posebnih vrst, ki se pojavljajo med 8. in 10. uro dopoldan zlasti v kantinah martinarn, šamotarn, livarn in predelovalnih obratov.

Nekaj vzrokov je takih, da bi jih lahko rešili takoj. Očitna je nedisciplinarnost oziroma prihajanje delavcev v kantine v neodrejenem času. Pri tem obratovodstvu preko delovodij kot šefi posameznih oddelkov prav gotovo niso storili vsega. Zato terja malica včasih mnogo dlje, kot to dovoljujeta značaj dela in dragocen delovni čas. Menim, da bo treba to urediti, ker bodo sicer vsi naši napori v tej smeri zaman. Zgleden primer so valjarne, kjer dosledno izvajajo razpored prihajanja delavcev v kantine.

Naslednji problem je prekomerno zadrževanje delavcev v kantinah, ki s tem zadržujejo svoje sodelavce, prav tako upravičeno do malice. Pri delavcih prevladuje mnenje, da so v času polurnega odmora lahko v kantinah. Prošnje in opozorila kantinerk, naj odstopijo mesto svojim sodelavcem, so brez uspeha.

Premajhno pozornost posvečajo obiskovalci kantine tudi čistoči miz, ki je v nasprotju celo tistega minimuma, razumljivega slehernemu človeku, ki zahteva, da vsak ko zaužije svojo malico, pospravi za seboj mizo, ostanke jedi, cigaret, papir, drobtine in vrže v za to pripravljeno košarico, steklenice, kozarce, krožnike in jedilni pribor pa odnese h kantinerki.

Čas izgubljam tudi s preobširno izbiro, zaradi katere se sodelavci, predvsem so-

delavke, predolgo zadržujejo, povprašujejo po kakovosti in izbirajo, preden se odločijo za nakup. Pomena te ugotovitve si ne moremo dobro predstavljati, če ne upoštevamo, da ima vsaka kantina povprečno 44 vrst blaga, in sicer: delicatesnih živil 14 vrst, sladkih izdelkov 6 vrst, toplih jedil 7 vrst, mrzlih solat 5 vrst, mrzlih in toplih pijač 5 vrst ter 7 vrst tobakovih izdelkov. V naprej pripravljene — embalarane dobijo kantine iz skladišča naslednje artikole: klobase, suha rebrca, konzerve, topljen sir, bonbone, čokolado, kekse, napolitanke, kruh, oranžado, mineralno vodo in tobakne izdelke. Mesne in mlečne izdelke: salame, šunko, sir, glede na obstojnost ne rešemo vnaprej na količine 5 oz. 10 dkg, posebno v letnem času, ker nimamo v vseh kantinah hladilnih naprav. Povpraševanje po neembaliranem blagu kot so bonboni, kekci, napolitanke, je zaradi občutno nižje cene veliko, ovira pa delo kantinerk zaradi tehtanja in štetja.

Drugače si ni mogoče razlagati prostorno utesjenost kantine in klasičnega sistema prodaje, da ne omenim pomanjkljive tehnične ureditve in higienskega režima, kateremu je vzrok tudi osebnost, saj razen treh nihče nima ustrezne kvalifikacije in prakse in je pri postrežbi čestokrat nespretno, okorno, neiznajdljivo in nevljudno.

In kakšna je pomoč obratov? Pri dostavi blaga v kantine nihče ne pomaga več. Sodelavci gledajo kantinerke, kako prenašajo hrano z rokami v žepu. Na dopoldanski dnini morajo kantinerke prenesti 300 kg različnih artiklov in embalaže. Kantine javornik II, livarna, predelovalni obrati so v visokem pritličju ali v I. nadstropju. Najvišja je kantina v livarni, najdlje je treba prenašati hrano v predelovalnih obratih, pri čemer morajo kantinerke skozi garderobo delavcev. Prav tako ni mogoče dostaviti hrano z avtom v kantine na promet, livarno, šamotarno in martinarno, v katere prepeljejo hrano naši honorarni delavci ne glede na vremenske prilike preko tirnih naprav v podjetju.

Neurejenost trga z živili je

že dalj časa problem v preskrbi. Rešitev je odvisna od trgovine in obrtne dejavnosti, položaja jeseniškega trga, sti, ki predstavljajo svoj-

stveno problematiko.

Za ilustracijo nekaj najvažnejših živil in pijač, ki smo jih prodali v kantinah v juniju, juliju in avgustu:

		junij	julij	avgust
— kruh	kg	15.375	13.518	19.230
— žemlje	kos	52.940	60.418	37.453
— salama	kg	2.198	2.925	3.638
— sir	kg	1.955	2.106	2.344
— sir topljeni	šk.	1.981	2.271	2.384
— sardine	konz.	21.254	18.950	14.664
— tune	konz.	3.120	1.419	814
— jetrna pašteta	konz.	18.416	14.165	16.201
— rebrca suha	kg	1.575	934	558
— klobase	kos	15.820	18.124	19.362
— mesni doručak	konz.	14.484	17.795	7.707
— bonboni	kg	413	686	1.062
— bonboni v zav.	zav.	5.110	7.320	5.155
— čokolada	kom.	7.993	8.523	10.030
— mleko	l	6.990	7.090	6.964
— jogurt	koz.	16.200	16.620	20.710
— oranžada	st.	60.560	68.320	59.549
— radenska	l	7.710	10.592	9.170
— malinovec	l	635	1.290	1.672
— cigarete	kos	321.000	315.000	322.000
— topla in mrzla jedila	porc.	15.459	28.783	42.817
— kava navadna	l	7.260	8.590	8.735
— gazirana voda	l	14.200	37.560	30.900
DOSEŽENI IZTRŽEK din		22.558.365	24.179.031	26.506.344
— povprečno na 1 kantino		563.959	604.476	662.658
— povprečno na 1 kantinerko		18.799	20.150	22.088

Izgleda, da bo v jesenskih in zimskih mesecih število porcij tople hrane in mleka močno naraslo, analogno pa bo zaostala prodaja delicatesnih artiklov.

Omenim naj še, da naši stalni dobavitelji izven tržnega območja mesta Jesenic, to so: Sljeme, Gavrilovič, Merkator itd. naših količinsko obsežnih naročil ne izpolnijo vedno uspešno zaradi obveznosti pri izvozu.

Če subjektivnih slabosti ne bomo reševali resno, lahko pride do še večjih motenj. Zato jih moramo začeti reševati takoj. Najprej tiste, ki so najbolj občutne in so neposredno vidne njihove posledice, torej najprej v obratih in službah, kjer morajo spoznati, da je treba omenjene probleme reševati enotno in v celoti, da pa so med njimi tudi taki, ki jih lahko rešimo takoj. S tem bomo tudi res dosegli namen sklepov CDS in UO, ko sta pred tremi meseci razpravljala o sistemu kantine.

Jože Frece

Uspeh Zavoda za pedagoško službo

V minulem tednu je bil na šol s področja jeseniške in Jesenicah štiridnevni seminar za učitelje in profesorje organiziral Zavod za prosvet-

no-pedagoško službo na Jesenicah. Okrog 400 prosvetnih delavcev so predavali priznani pedagogi: prof. Vlado Schmidt, prof. Jovita Pedgornik, prof. Vid Pečjak in profesorji oziroma predavatelji Pibernik, Kuhar, Markič, Klinar ter drugi. Teme o metodologiji, o osnovah osebnosti, filmu in filmski vzgoji ter o značilnosti naše nove ustave so vzbudile med udeleženci veliko zanimanje in so bila predavanja prav za vse velika pridobitev. Seminar, organiziran tik pred pričetkom šolskega leta, je nudil bogate napotke za strokovnejše in zavestnejše delo na šolah ter pomeni velik prispevek k večji učinkovitosti vzgojno-izobraževalnega dela na šolah.

Zavod, ki je že v minulem letu posvetil osnovno skrb strokovno pedagoškemu izobraževanju in izpopolnjevanju prosvetnega kadra z organiziranjem tečajev, seminarjev in ekskurzij ter sodelujočbo na republiških in zveznih seminarjih in še posebej z odpravljanjem zapazjenih osnovnih pomanjkljivosti na šolah, je dosedanje delo že več kot opravičil. Tokratni seminar pa predvsem potrjuje težnjo zavoda, da bi postala osnovna skrb šole oblikovanje celovite harmonične osebnosti, ki vzgojne funkcije z izobraževalnim procesom še ni dovolj razvila.

V žičarni se še vedno borijo s problemom pomanjkanja delavcev

Ob 30-letnici proizvodnje tanke pločevine

Kolektiv valjarne 1300 praznuje

18. septembra 1933 je začela obratovati valjarna tanke pločevine na Javorniku. Nov obrat v takratni KID je bil pomemben, saj so tako obogatili oziroma povečali število izdelkov, po drugi strani pa je dobilo zaposlitev okrog 300 ljudi. V valjarni tanke pločevine dela še vedno 24 naših sodelavcev, ki so v tem obratu zaposleni vseh 30 let. Ob jubileju smo jih obiskali in prosili, naj nam povedo nekaj spominov oziroma svojih vtisov na prva leta obratovanja ter o samem razvoju proizvodnje tanke pločevine.

Če hočemo napraviti kratek pregled naših razgovorov, potem moramo ugotoviti, da so bili začetki izredno težki in tudi dokaj skromni. To velja še posebej za delovne pogoje, ki so bili posebno na progi izredno težki. Do leta 1936 so predvaljali na duo ogrodju. Platine so bile težke po 18,5 kg, zato si lahko vsaj približno predstavljamo, kako naporno delo so takrat ineli valjavci. Kljub veliki vročini in fizičnemu naporu pa je bila proizvodnja v primerjavi z današnjo zelo minimalna. V takratnih pogojih dela so izvaljali 500 do 600 platin in je bilo za tiste razmere že veliko. Tudi zalaganje celicnih peči so morali opraviti ročno, najbolj naporno delo pa so imeli dvojilci. Vsa dela so morali opraviti ob hudi vročini in ni čudno, da so delavci zaradi velike utrujenosti in omedlevice bili tako oslabele, da nekateri tudi niso vzdržali.

Naše jubilate 30-letnike smo tudi vprašali, kako je bilo v tistem času s priučevanjem. Odgovor je bil vedno enak: tečajev in seminarjev ali drugih oblik izobraževanja, kakršne poznamo danes, takrat ni bilo. Prvo leto so bili v valjarni nemški strokovnjaki, naši delavci pa so se pri njih priučevali. Uspeli so tisti delavci, ki so pokazali za delo največ zanimanja, veselja in volje, tako da so po enem letu lahko že samostojno začeli z

delom. Razmere v valjarni tanke pločevine so se izboljševale postopoma, s tem pa so se tudi, čeprav počasi, izboljševali delovni pogoji. Leta 1936 so montirali trio ogrodje in s tem se je začelo novo obdobje v proizvodnji tanke pločevine. Ta je bila vedno večja, toda še vedno takšna, da jo ne moremo primerjati s proizvodnjo v mehanizirani valjarni tanke pločevine. Če upoštevamo, da so pred leti izvaljali v osmih urah 95 do 100 kom. pločevine debeline 1 mm, v današnjih pogojih pa celo 3200 kom, potem je vsak komentar odveč.

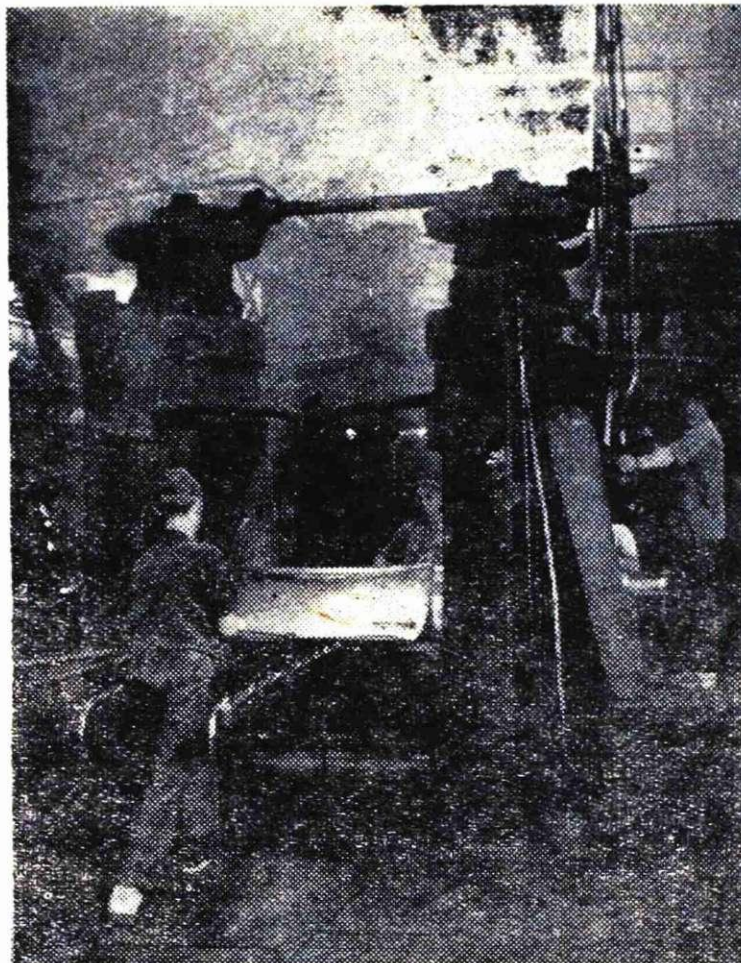
Čeprav so bili v prvih letih obstoja valjarne tanke pločevine težki delovni pogoji, pa je bila delovna disciplina v obratu zelo dobra. Za vsak najmanjši prekršek so morali delavci na odgovornost, sicer pa so tudi sami pazili, da je bila kvaliteta pločevine takšna, da je odgovarjala odjemalcem.

Ob naših razgovorih so se sodelavci iz valjarne tanke pločevine spomnili tudi dela takratnih strokovnih organizacij. Najmočnejša organizacija v obratu je bila SMRJ, ki je imela med delavci velik ugled in se je dosledno pripravljala na veliko stavko kovinarjev leta 1935.

Skoraj vsem delavcem, ki bodo prihodnji teden praznovali 30-letnico dela v obratu tanke pločevine, smo postavili vprašanje: »Kateri dogodek je bil za kolektiv

valjarne 1300 najpomembnejši?« Delavci so bili mnenja, da predstavlja najvažnejšo pridobitev za kolektiv nova mehanizirana valjarna, ki je začela obratovati pred osmi-

valjarna tanke pločevine je eden od tistih obratov naše železarne, ki se skozi vseh 30 let obratovanja nenehno izpopolnjuje in modernizira. Vsaka nova napra-

Včasih je bilo delo I. in II. valjavcev na progi tanke pločevine bolj naporno kot danes

mi leti. Delo na novih delovnih mestih je lažje in težaškega dela na progi skoraj ni, tako da je vsaka morebitna primerjava z delom na starih delovnih mestih nemogoča. Najvažnejše je to, da v današnjih pogojih dela z manj truda izdelamo neprimerno večje količine kvalitetnejše pločevine.

va pa pomeni za kolektiv valjarne 1300 večjo proizvodnjo in s tem tudi finančno realizacijo. Tu ne gre samo

za progo, temveč tudi za ad-justažo, kjer pločevino pripravljajo za odpremo. Odpremi pločevine so posvetili veliko pozornost že pred drugo svetovno vojno, saj so delovodje vedno sproti kontrolirali dimenzije pločevine v diagonali pri rezanju na škarnjah. Enako pozornost so posvetili tudi ostalim fazam dela pri adjustiranju itd. S tem hočemo reči, da je skrb za kvaliteto pločevine v tem obratu že sama ob sebi razumljiva ter se člani kolektiva pomena kvalitetne proizvodnje dokaj dobro zavedajo. Končno naj dodamo še to, da je proizvodnja vsako leto večja in sedaj znaša 44.000 ton, medtem ko so ob začetku obratovanja izdelali na leto 700 do 800 ton pločevine, tik pred drugo svetovno vojno pa okrog 16.000 ton, kar pomeni, da je današnja proizvodnja skoraj trikrat večja.

Več o proizvodnji ter kvaliteti izdelane pločevine, dvigu storilnosti v kg/h/moža ter o ostalih problemih, s katerimi so se srečali člani kolektiva valjarne tanke pločevine v zadnjih tridesetih letih, pa bomo poročali v prihodnji številki, ko bomo podrobneje pisali tudi o poteku slavnostne seje DS EE valjarne 1300, na kateri bodo počastili jubilate dela, ki že trideset let požrtvovalno in vztrajno izdelujejo kvaliteto pločevino, ki jo v zadnjem času tudi izvažajo v inozemstvo, to pa je za kolektiv omenjenega obrata tudi lepo priznanje.

Z elektrodami EDUR 600 smo zadovoljni

22. redno zasedanje CDS

Železarna Jesenice je začela izdelovati nove oploščene elektrode za navarjanje plemenitih jekel. Elektroda je dobila ime EDUR 600. Prvi preizkus smo napravili pri navarjanju nožev na škarnjah za odpadke v valjarni 2400. Poizkus je uspel. S temj elektrodami bomo tako mnogo prihranili na režijskem materialu, saj praktično ne bo več treba nabavljati novih nožev. Doslej smo morali vsak nož izbrusiti tako daleč, da je dobil novo ostrino, v bodoče pa bomo izbrbljeni del noža lahko navarili in obrusili, pa bo tak kot nov.

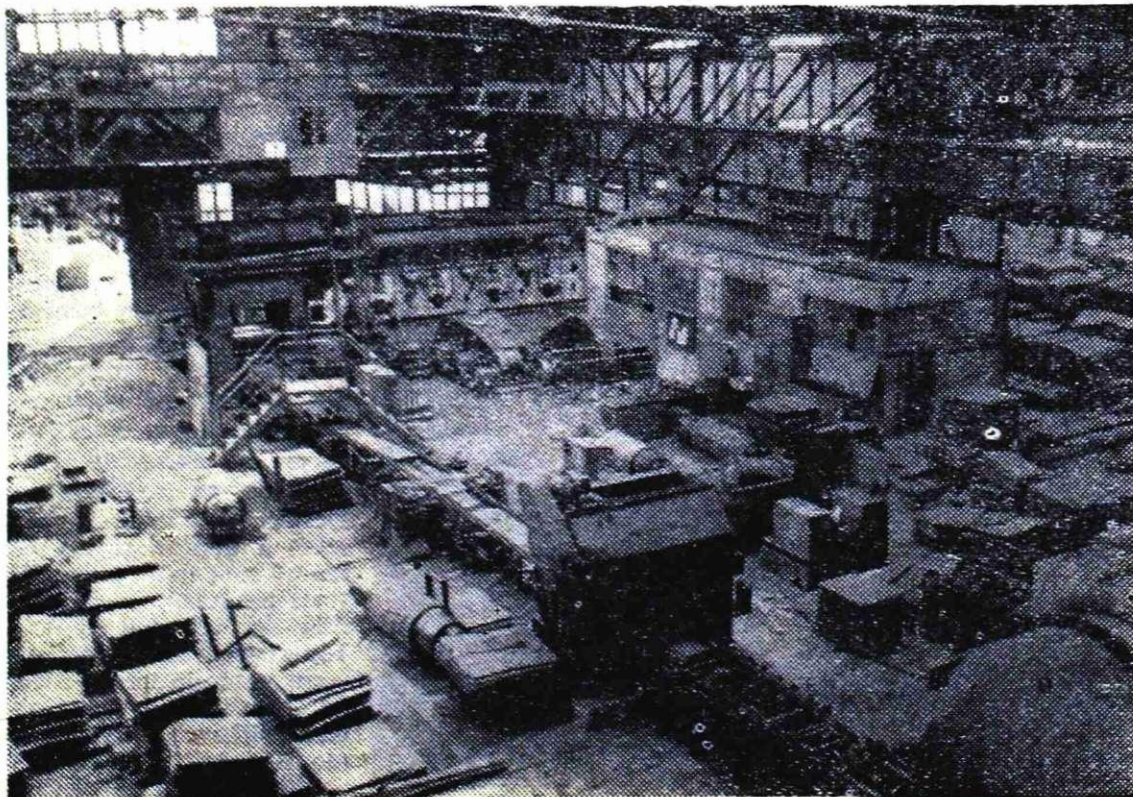
Nadaljnje preizkuse bomo napravili na Sack škarnjah težke proge. Če se bo tudi za vroče rezanje navarjanje tako dobro obneslo, kot pri škarnjah v valjarni 2400, bomo podjetju prihranili na stroških za režijska sredstva in s tem dosegli boljše dohodke.

V sredo, 5. septembra ob 7. uri zjutraj je bilo v dvorani Delavskega doma pri Jelenu 22. redno zasedanje centralnega delavskega sveta naše železarne. Dnevni red je bil naslednji:

1. Pregled sklepov 20. in 21. zasedanja CDS.
2. Poročilo o delu UO med 20. in 22. zasedanjem CDS.
3. Predlogi komisije za družbeni standard.
4. Polletno poročilo o poslovanju Železarskega izobraževalnega centra.
5. Polletno poročilo o poslovanju gostinske enote »Železar«.
6. Predlog za odobritev sredstev za preventivne preglede Obratne ambulante.
7. Poročila komisij.

O tem zasedanju CDS bomo naše bralce obširno seznanili v prihodnji številki.

Ivan Tušar

Pogled na del valjarne 1300. Na sliki trio ogrodje in čelne škarnje.

Razvoj madžarske železarske industrije

Madžarska ravnina, ki jo le na severu in jugu obdaja nekaj pomembnejšega gorovja, skriva v svoji notranjosti tudi pomembne zaloge surovin in predvsem goriva, ki je važno za železarsko industrijo.

Zaloge železne rude so po sedaj znanih podatkih precej skromne in so v severovzhodnem pogorju pri Rudabányi. V glavnem so to zaloge revnih limonitov in sideritov s 25 do 30 % železa.

Znana so tudi nahajališča manganove rude v bližini Blatnega jezera, ki jo izkoriščajo v Rukútu in Eplényju.

Precej bolj bogata je ta dežela na premogu, saj cenijo skupne zaloge tega goriva na okoli 3 milijarde ton. Od tega je približno 17,5 % črnega in 66,5 % rjavega premoga ter okoli 16 % lignita. Gospodarsko so nedvomno najvažnejše za železarsko industrijo zaloge črnega premoga, primerne za koksanje, v gorovju Mecsek, ki jih izkoriščajo v Komlóju in Pécsu. Tudi visokokvalitetnega rjavega premoga je na Madžarskem dovolj in sicer predvsem v severovzhodnem pogorju ter severozahodno od Budimpešte. Te zaloge rjavega premoga zelo intenzivno izkoriščajo na različnih mestih.

Madžarska je že pred drugo svetovno vojno imela precej razvito strojno in drugo industrijo, kar je zahtevalo tudi odgovarjajoč razvoj železarske industrije. Ker pa so bila podjetja železarske industrije močno povezana z inozemskim kapitalom, je to imelo za posledico močno nihanje proizvodnje, ki je padla od 513.000 ton surovega jekla v letu 1929 na 179.000 ton v letu 1932 ter spet narasla v letu 1942 celo na 784.000 ton.

Po končani drugi svetovni vojni se je pričela železarska industrija v tej državi hitro razvijati. Glavni železarski središči sta še predvojni Borsod na severovzhodu države in južno od Budimpešte ob Donavi ležeči Dunaújváros, ki je bil zgrajen po letu 1950. Na področju Borsoda je več železarn, ki so jih v zadnjem času precej modernizirali in razširili. Poleg teh pa je treba omeniti še železarno Csepel pri Budimpešti, ki je tesno povezana z znano strojno tovarno istega imena. Izmed vseh teh železarn proizvede največ surovega železa Dunaújváros, ki ima štiri 125-tonske SM peči. V tej železarni so zgradili v letu 1959 tudi prvo koksarno, tako da lahko proizvajajo koks iz lastnega premoga, ki ga kopljejo na področju gora Mecsek in prevažajo s šlepi po Donavi. Poleg te koksarne

gradijo še eno na področju Borsoda, ki bo koksala deloma uvožen premog iz Sovjetske zveze in ČSSR.

Letne potrebe madžarske železarske industrije po železni rudi so že prekoračile 2 milijona ton in od te količine je treba približno 85 % uvoziti in sicer v glavnem iz Sovjetske zveze, ČSSR in Polj.

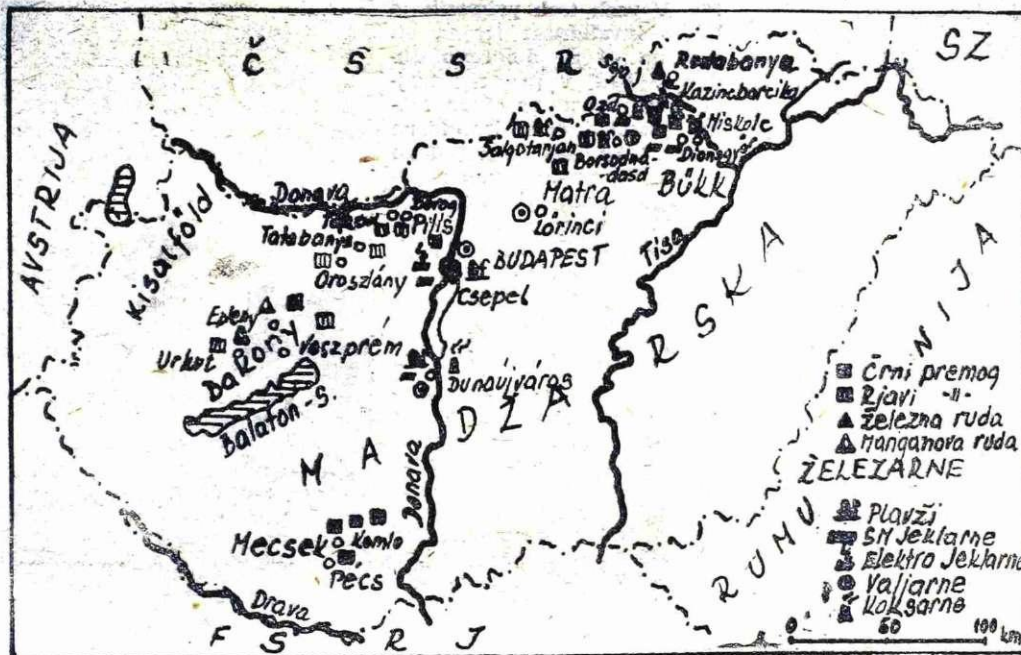
vjetske zveze. Pri manganovi rudi pa je situacija drugačna, ker ne krijejo samo domačih potreb, temveč jo lahko nekaj celo izvažajo.

Približno 40 % metalurškega kokska proizvajajo madžarske koksarne, medtem ko ostale količine uvažajo iz Sovjetske zveze, ČSSR in Polj.

ske. Vendar bodo že v bližnji bodočnosti zvišali domačo proizvodnjo kokska na približno 50 % potreb.

Iz spodnje tabele je razvidna proizvodnja grodlja in surovega jekla madžarskih železarn v posameznih letih (v 000 ton):

leto	grodlej	jeklo
1938	0,335	0,648
1950	0,443	1,048
1955	0,855	1,629
1960	1,257	1,886
1962	1,410	2,320

Za proizvodnjo grodlja imajo danes na razpolago madžarske železarne 9 plavžev, medtem ko proizvajajo jeklo 29 SM peči in nekaj električnih peči.

Pri perspektivnem razvoju madžarske železarske industrije je treba upoštevati, da ima v tej državi zaradi izredno bogatih zalog boksita veliko bodočnost proizvodnja aluminija, katere izgradnja bo zahtevala precejšnja investicijska sredstva. Zato predvidevajo za bodočo nadaljnjo izgradnjo in rekonstrukcijo železarske industrije nekoliko manj sredstev. Proizvodnjo grodlja nameravajo v letu 1965 dvigniti na 1,6 milijona ton in proizvodnjo surovega jekla na 2,4 milijona ton. Posebno pozornost pa bodo posvetili izgradnji valjarskih naprav za proizvodnjo fino valjanih izdelkov. To velja posebno za hladno valjane izdelke in fino pločevino, ki jih potrebuje madžarska predelovalna industrija v velikih količinah in jih morata sedaj 200.000 do 250.000 ton letno uvažati.

Železarski globus

GRČIJA — Prvi grški plavž zmogljivosti 700 ton grodlja dnevno je začel obratovati ob koncu junija letošnjega leta v železarni Halevyvouriki ob morskem obali v bližini Aten. Izgradnja drugega plavža enake zmogljivosti se bliža h koncu in bo začel obratovati že v bližnji bodočnosti.

INDIJA — Zahodnonemško podjetje Demag AG iz Duisburga bo projektiralo in dobavilo indijski železarni »Rourkela« valjarno za proizvodnjo dinamo in trafo pločevine z letno zmogljivostjo 50 tisoč ton. S tem bo ta železarna kot prva v Indiji pričela proizvajati pločevino za potrebe indijske elektro industrije.

NEMSKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA — V letu 1962 so proizvedle železarne v tej državi skupno 4,08 milijona ton surovega jekla, kar je za 180.000 ton več kot v letu 1961.

SOVJETSKA ZVEZA — Na aglomeracijski napravi sovjetske železarne »Azovstalj« so pričeli uporabljati za sesanje skozi aglomeracijsko zmes zrak, ogret na 400 do 500 stopinj Celzija. Ta ukrep je vplival zelo ugodno na sam potek aglomeracije. Znižali so porabo koks v aglomeracijski mešanici za 15 %, zmanjšali količino drobiža v proizvedenem aglomeratu za 4 % in povečali oksidacijsko stopnjo proizvedenega aglomerata.

Dolomitni bloki - material za obzidavo obločnih električnih peči

V zadnjih letih se uveljavljajo kot gradivo za obzidavo sten obločnih električnih peči dolomitni bloki, ki so pokazali precejšnje prednosti v primerjavi z magnezitno opeko.

Dolomitni bloki so izdelani kot veliki segmenti takšne oblike, ki odgovarja dimenzijam določene peči. Teža posameznih blokov je med 500 in 5000 kg ter jih dobavljajo v takšnem stanju, da so primerni za takojšnjo vgraditev v peč.

Kot osnovna surovina za proizvodnjo teh blokov služi zmlet sinterdolomit, kateremu dodajo kot vezivo manjšo količino katrana. To mešanico potem v posebnih kalupih odgovarjajoče oblike iz jeklene pločevine dobro zabijejo s pomočjo pnevmatskih kladiv. Da pa bi bili dolomitni bloki bolj trdni in primerni za transportiranje ter prenašanje z žerjavi, položijo v kalup pred napolnjenjem z mešanico posebno

oblikovano jekleno žico ali ploščato jeklo primerne debeline.

Ker dolomit zelo rad hidratizira, se navzame vlage iz ozračja ter začne razpadati, bi se to lahko zgodilo tudi z dolomitnimi bloki. Zato jih, ko odstranijo pločevina-sti kalup, premežajo s posebno mešanico katrana in smole, ali pa blok enostavno potopijo v to mešanico. S takšnim premazom so bloki zaščiteni za nekaj tednov pred hidratiziranjem in jih je v tem obdobju treba vgraditi, ker daljšega vskladiščenja iz omenjenih razlogov ne prenesejo.

Število dolomitnih blokov, ki so potrebni za obzidavo obločne električne peči, je pri pečeh manjših dimenzij med 6 in 8 in pri pečeh, večjih dimenzij med 10 in 16. Pri tem so všteti tudi bloki, ki morajo imeti zaradi prebojne odprtine in vratic posebno obliko. To zelo nizko število blokov, potrebnih za ob-

zidavo peči, ima seveda veliko prednost v tem, da zniža čas, potreben za izvedbo remonta na približno polovico časa, potrebnega za obzidavo z magnezitno opeko ali pa phanje z maso. S tem je bolje izkoriščen koledarski fond peči, istočasno pa znižani stroški remonta zaradi manjšega števila porabljenih delovnih ur.

Cena dolomitnih blokov je v primerjavi z magnezitno opeko za polovico nižja, medtem ko je vzdržnost vsaj enaka oziroma v večini primerov celo nekoliko večja.

Iz vsega navedenega sledi, da je uporaba dolomitnih blokov za obzidavo sten obločnih električnih peči brez dvoma gospodarna. Njene prednosti na kratko ponovljene so: krajši čas, potreben za remont in znatno nižja cena ob enaki ali celo boljši vzdržnosti. Iz teh razlogov se dolomitni bloki vedno bolj uveljavljajo kot gradivo za obzidavo obločnih električnih peči.

Tudi ob teh številkah se moramo zamisliti

V prvih osmih mesecih 1963 je prišlo pred invalidsko komisijo 155 članov našega kolektiva zaradi ocene invalidnosti.

Bralci našega lista so vedno sproti obveščeni o smrtih in tudi o težjih nesrečah v tovarni. Vedno se zgrozimo in sočustvujemo ob takih vestih — zakaj za prve vemo, da so nas zapustili za vedno, da so za vedno zapustili svoje družine, starše in svojce. Za tiste pa, ki utrpijo težjo nezgodo, se vprašujemo, ali se bodo še vrnili med nas in kakšno delo bodo še sposobni opravljati.

Poleg teh so še druge lažje neizogibne, ki pogosto povzročijo manjše telesne okvare. Imamo tudi delavce, ki zbolijo in njihova bolezen zahteva daljše zdravljenje, potem pa morda premestitev, skrajšanje delovnega časa ali celo postanejo nesposobni za vsako delo.

Razni so vzroki, ki povzročijo neizogibno ali obolenje: pretesni prostori, pomanjkljiva ali zanemarjena zaščita na delovnem mestu, ne previdnost pri delu, slabi klimatski pogoji, zastarela organizacija proizvodnje, pretežno fizično delo in to tudi tam, kjer bi z majhno tehnično izboljšavo lahko odpravili način dela, ki je bil nujen pred desetletji, ko še ni bilo mehanizacije.

Nesreče in bolezni pa ne nastajajo samo v tovarni. V zadnjem času so vedno bolj v porastu nezgode izven to-

varne, pa tudi bolezni, ki se pojavljajo kot posledica neurejenega življenja in prevelikega uživanja alkohola, česar ogrožajo zdravje in povzročijo invalidnost.

Naj bo izvor bolezni kakršenkoli, vedno kadar zdravnik ugotovi, da je pri pacientu za dalj časa ali za vedno ogrožena delovna sposobnost, ga pošljejo pred invalidsko komisijo, le-ta pa oceni, ali je zavarovanec še sposoben opravljati svoje delo ali ne.

Če invalidska komisija ugotovi, da je bolezen zavarovanca ogrozila do takšne stopnje, da ni več sposoben opravljati svoje delo in je postal invalid, ali da obstaja nevarnost invalidnosti, potem ga na podlagi ugotovitve preostalih sposobnosti razporedi na drugo ustrezno delovno mesto s polnim delovnim časom. V tem primeru po-

stane zavarovanec invalid III. kategorije. V kolikor je za novo delovno mesto potrebna prekvalifikacija, komisija odredi tudi dobo trajanja. Če je delovna sposobnost močnejše oslajljena, se določi skrajšan delovni čas in invalidnost II. kategorije. V primerih pa, ko ugotovi komisija, da zavarovanec ni sposoben opravljati niti svoje, niti drugo ustrezno delo in da tudi ni več možna prekvalifikacija, določi invalidnost I. kategorije oziroma predlaga invalidsko upokojevanje. V vseh treh primerih je lahko invalidnost trajna ali začasna — za določeno obdobje. Tudi v primeru trajne invalidnosti se sklep lahko spremeni, če se invalid ne ravna tako, kot je navedeno v odločbi; npr. če sam zapusti po komisiji določeno ustrezno delovno mesto oziroma če invalid I. kategorije, ki ni sposoben za delo, pozneje z delom sam dokaže, da je sposoben.

Poleg določitve kategorije invalidnosti pa komisija v primeru, da je invalid utrpel telesno okvaro, ali če je bolezen takšne stopnje kot je to določeno v »seznamu telesnih okvar«, ki je sestavni del invalidskega zakona, oceni še stopnjo telesne okvare.

Če pa komisija ugotovi, da invalid kljub svoji telesni okvari ali bolezni oziroma kljub ugotovljeni stopnji invalidnosti lahko še naprej, brez posledic za njegovo zdravje, opravlja svoje delo, potem invalidnosti po zakonu o invalidskem zavarovanju ni.

O tem toliko, sicer pa si oglejmo omenjenih 155 invalidov — članov našega kolektiva, kakšen je kvalifikacijski sestav, starostna struktura, njihova delovna doba, invalidnost oziroma razvrstitev po kategorijah invalidnosti in še kaj, da bo čim bolj nazorno prikazan naš skupni problem, ki pa ga lahko s skupnimi napori znatno ublažimo.

Pred invalidsko komisijo je bilo 134 moških (86,5%) in 21 žensk (13,5%). To razmerje se iz meseca v mesec menja, vendar je v povprečju nekako skladno s sestavo kolektiva (okrog 15% žensk).

Invalidska komisija je v 45 primerih ugotovila invalidnost III. kategorije in dodelila prizadetim drugo ustrezno delo. Vsa nova delovna mesta so bila določena sporazumno z obratovodstvi in le v 6 primerih je bilo treba iskati delovno mesto v drugem obratu, ker v teh primerih res ni bila možna zaposlitev v matičnem obratu. V dveh primerih je bila potrebna po invalidski komisiji predpisana prekvalifikacija, vse ostale prekvalifikacije so opravili obrati sami.

V dveh primerih je komi-

sija ugotovila, da invalida nista sposobna opravljati delo polni delovni čas, zato jima je bila določena štirnajurna zaposlitev in invalidnost II. kategorije.

V 28 primerih je bilo ugotovljeno, da je stopnja invalidnosti takšna, da ti delavci

oceniti, ker je komisija ugotovila, da zdravljenje še ni zaključeno, zato so bili napoteni nazaj k zdravniku. Prav tako so bili med tem časom trije zavarovanci poslani v zavod za rehabilitacijo invalidov SRS v Ljubljani na psihotehnično testiranje

Preveč bilo šte- vse ostale statisti- ke prikaz za vs- mežno kategorijo, omejimo na in- in I. kategorije in

Naš sodelavec Angel Ozebek se je težko ponesrečil pri delu na prometnem oddelku in izgubil nogo. Čeprav je tov. Ozebek invalid, še vedno uspešno opravlja delo telefonskega monterja v telefonski centrali

niso več sposobni niti za in ugotovitev poklicne sposobnosti.

Od ostalih 76 primerov je bilo pri 22 ugotovljeno, da invalidnosti po zakonu o invalidskem zavarovanju ni, oziroma da so sposobni opravljati svoje delo. Trije delavci so prišli na komisijo le zaradi ocene telesne okvare, ker jim je bila kategorija invalidnosti že prej določena. 51 delavcev pa je bilo z okvaro sluha in jim je bila tudi ocenjena le telesna okvara.

Kakšen je kvalifikacijski sestav invalidnih oseb po teh kategorijah:

kvalifi- kacija	invalidnost				zdravljenje še ni za- ključeno	ocena teles- ne okvare	ocena okvare sluha	skupaj
	III. kate- gorija	II. kate- gorija	I. kate- gorija	ni invalid po ZIZ				
NK	1	—	2	2	—	—	—	6
PK	16	1	9	6	2	2	2	38
KV-SS	27	—	15	9	2	1	34	88
VK-SS	1	1	2	5	—	—	14	23
skupaj	45	2	28	22	4	3	51	155

starost- na doba (leta)	
3	

do 20	
do 25	1
do 30	
do 35	
do 40	
do 45	1
do 50	
do 55	
skupaj	2

Iz razprednice no, da neteri de- zgodaj ranejo- tako gled na st- tudi delov dobo- bodo celoteli tež- bodo pripadali r

starost- na doba (leta)	
5	

do 30	
do 35	
do 40	
do 45	
do 50	
do 55	1
do 60	
do 65	
skupaj	1

Tudi privalidih gorije jih večin- kratko delo dob- delavce, ko pozn- redno delo razi- vse prejšnje zaposli- morejo javiti dobe. Najkrat gr- niki s kronični ol- za fizično oprane- mogle, ki niso- sobni za no del- je nevarno da bi- daljnja obnovev- čila poslali je zdr- ga stanja.

O vzrokih invalid- bilo govora na- vendar je ba po- to, da privalidil- gorije niti enem- ni šlo za dedico- nezgode, če pri- III. kate- samo- primerih invalid- ca obratn- nezgode, primeru gode n- službo in šestih- nezgode in tov- vseh osta- prime- lidnosti kate- za druga- lenja, izvor ali pretežk- nem delu v slab- nih pogoj- ali gre- ni, ki so edica n- ga življen- živčne- psihične- ve, ki- sto še po- ne s k- alkoholiz- ki

Tudi tov. Leopold Anzelj je izgubil nogo ob nesreči na prometnem oddelku leta 1956. Zaradi tega so mu morali nogo odrezati nad kolenom, pozneje pa je dobil zaposlitev kot vratar v samskem domu. Poizkusil je tudi razna pisarniška dela, vendar vsa ta dela ni opravljal z veseljem. Bil je mnenja, da z zdravimi rokami lahko še vedno ustvarja, zato se sedaj priučuje v instrumentni delavnici in upamo, da bo lahko s svojo prizadevnostjo kmalu postal dober instrumentalec

eč bi bilo števil, če bi stale statistične podatke ikazali za vsako posa- kategorijo, zato se no le na invalide III. kategorije in na skupi-

no delavcev, ki imajo okva- ro sluha. Te tri skupine so tudi največje. Razmerje med starostno in delovno dobo invalidov III. kategorije:

st- ba	delovna doba (do let)								skupaj
	3	5	10	15	20	25	30	35	
									1
1		4							5
		1	7	1					9
			4		1				5
			2	2	2	1			7
1			1		3	5			10
				1			1	1	3
			1			1	3		5
2	5	15	4	6	7	4	1		45

azprdnice je razvid- i nekateri delavci zelo patnejo invalidi, glede na starost kot lelovna doba. Nekateri celo niso težave, ko se pripravljali na upoko- rje:

jitev, kar kaže kratka delov- na doba z ozirom na njihovo starost.

Kakšno pa je enako raz- merje pri invalidih I. katego-rije:

st- ba	delovna doba (do let)								
	5	10	15	20	25	30	35	40	skupaj
		2							2
		1							1
				1	1				2
				2		2			4
1	1			4	2	1	1	2	12
						2	1		3
				1		3			4
	1	3	—	8	3	8	2	2	28

invalidih I. kate- jih večina z zelo delovno dobo. Gre za to, kdo pozno sklenili delovno razmerje, za ejšnje zaposlitve pa ne, uveljaviti delovne Največkrat gre za bol- kronični obolenji in čno trpanje ter one- ki niso več spo- za delo ali pa arnost da bi jim na- obolenitev povzro- slabsje zdravstvene- nja. zroki invalidnosti je ovorje na začetku, je oba povedati še pri invalidih I. kate- niti enem primeru za ledico obratne le, da pri invalidih tegan samo v treh- ih invalidnost posled- ratne izgode, v enem u more na poti v in šestih primerih le na tovarne. V ostalih primerih inva- i oba kategorij gre ga obolenja, ki imajo ali pretežkem fizič- telu ali slabih delov- gojilali gre za bole- so posledica neureje- ljenj živčne oziroma ne navede, ki so pogo- povane s kroničnim- lizma, ki je bil v

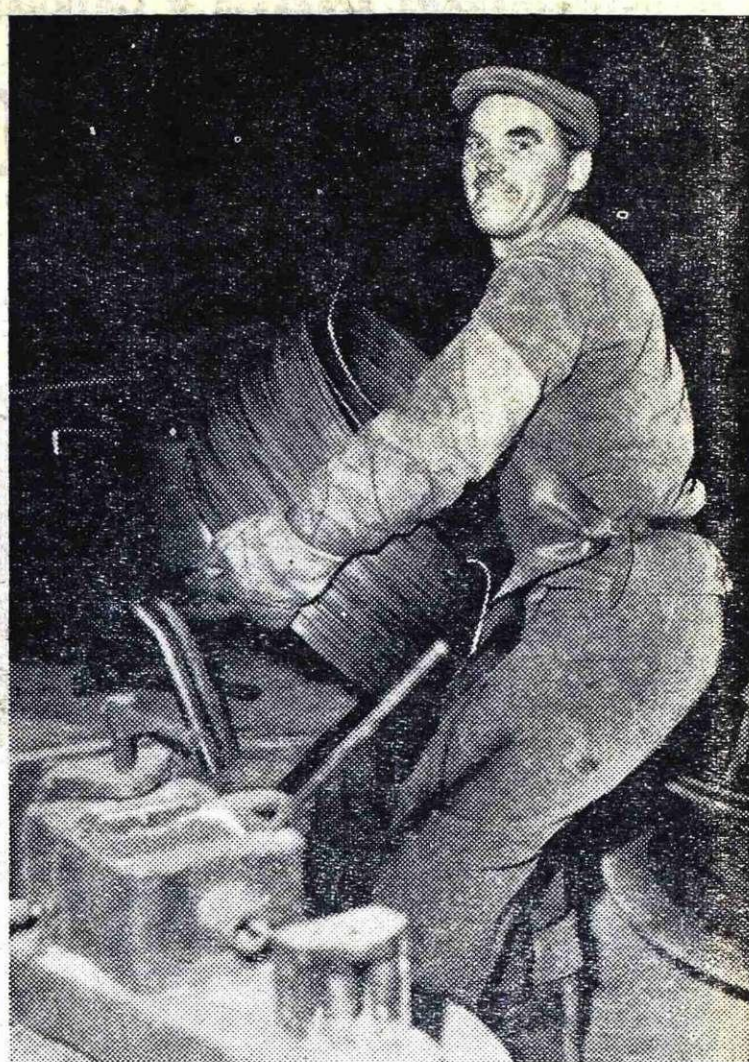
neka primerih zelo odloči- len pri izreku invalidnosti I. kategorije.

Ko smo se že tako podrob- no seznanili z invalidi, je prav, da vsaj v grobem pogledamo, iz katerih obratov pride največ invalidov. Po številu invalidov vsekakor vodita hladna valjarna — žičarna in martinarna s po 14 invalidov. Če pa upoštevamo še stalež obrata, je na prvem mestu elektroodde- lek z dvema invalidoma I. kategorije, enega II. katego-rije in štirimi III. kategorije, skupaj 7 invalidov ali 4,4 % kolektiva. Gradbeni oddelek ima dva invalida I. kategorije in enega III. katego-rije — skupno 3 invalidi ali 3,3 % kolektiva. Potem je hladna valjarna — žičarna s 4 I. kategorije in 10 III. katego-rije, skupno 14 invalidov ali 2,6 % kolektiva. Marti- narna ima 6 invalidov I. katego-rije in 8 III. kategorije, kar pomeni 2,4 % kolektiva. Tem sledijo javornik III, javornik I, žebeljarna, livar- na...

Posebno skupino zdrav- stveno ogroženih, ki so prišli pred invalidsko komisijo v tem obdobju, je predstavlja- lo 51 delavcev z okvaro slu- ha. To so delavci, ki so dolga

Alojz Levstik je stoođstotni invalid iz NOB. S svojo pri- zadevnostjo in voljo do dela še vedno opravlja delo vodje montažne skupine, čeprav to delo ni predvideno za invalide

Žičarji v naši žičarni morajo večkrat na dan takole dvi- gati težko kolobarje žice. Ali res ni mogoče naporno delo poenostaviti in mehanizirati

leta zaposleni v ropotu in so zato več ali manj izgubili sluh. Ti delavci so bili v januarju 1962 na specialnem pregledu za ušesa, kjer so jim izme- rili okvaro sluha. Letos v juniju pa jih je pregledala in ocenila še invalidska ko- misija. Komisija je že vna- prej vedela, da z ozirom na okvaro. Razmerje med starostno in strokovnost ne kaže ugotav- delovno dobo teh sodelavcev:

starost- na doba (leta)	delovna doba (do let)										skupaj
	3	5	10	15	20	25	30	35	40		
do 25	1	1	1							3	
do 30			1							1	
do 35				3	2					5	
do 40				1	8					9	
do 45					2	1				3	
do 50					3	2	4	1		10	
do 55						1	7	8	1	17	
do 60						1	1			2	
do 65						1				1	
skupaj	1	1	2	4	15	6	12	9	1	51	

V tem primeru gre res za starejše delavce z visokim delovnim stažom in če pogle- damo še nazaj v kvalifika- cijsko razpredelnico, vidimo, da je visoka tudi kvalifika- cijska struktura. Ta primer nas samo opominja, da bo- mo morali v konstrukcijski delavnici, od koder je 28 omenjenih delavcev, kot tudi v žebeljarni, kjer je zaposle- nih 21 s sluhom ogroženih delavcev, še bolj resno in hi- treje pristopiti k ublažitvi ropota, da ne bo v bodoče več toliko okvar sluha.

Iz vseh navedenih podatkov izhaja, da je to število inva- lidov za osemmesečno ob-

ljeti kategorije invalidnosti, ker ne gre za zamenjavo delovnih mest razen morda po možnosti v nekaj prime- rih, ko gre za mlajše delav- ce. Zato je komisija ocenje- vala le telesno okvaro in ugotovila v 8 primerih 30 % in v 1 primeru 40 % telesno okvaro.

Razmerje med starostno in delovno dobo teh sodelavcev:

ske okrepiti, da bodo zdrav- niki lahko sproti odkrivali obolenja in preprečevali šir-jenje bolezni.

Velika večina invalidov se zaveda, da jim je bila z oce- no III. kategorije le omogo- čena z ozirom na njihove sposobnosti pravilnejša zapo- slitev in pridobitev pravic do prejemanja razlike v osebnem dohodku, v kolikor je nastala. Vsi, ki so tako razumeli ocenitev invalidnosti, se uspešno uveljavljajo na no- vih delovnih mestih.

Nekaj teh sodelavcev — invalidov, ki so vsekakor lahko za vzgled celo zdravim, vam danes tudi predstavlja- mo. Seveda je takih še več, zato naj nam oprostijo tisti, ki danes niso prišli v poštev zaradi omejenega prostora, čeprav smo temu perečemu

vprašanju posvetili kar dve strani časopisa.

Pri vsem tem res kritičnem stanju z ozirom na to, da nam vedno bolj primanjkuje prostih delovnih mest za za- poslitev invalidnih oseb, je le treba še enkrat reči, da je pri obratovodstvih in pri upravi podjetja vedno več razumevanja za čim pravil- nejše reševanje invalidskega vprašanja v podjetju. Želimo, da bi povsod še naprej čim- bolj perspektivno in polno zaposlovali naše invalide, jih vključevali na delovna mesta, kjer bodo najbolj uspešni in zadovoljni.

Pri tem naj nas vodi misel: »V boj za zmanjšanje prime- rov invalidnosti in za izboljš- ranje zdravstvenega stanja kolektiva!«

Zdravko Pogačnik

Razpis

SPREJEMA GOJENCEV V GLASBENO SOLO JESENICE V SOLSKEM LETU 1963/64

Glasbena šola na Jesenicah bo sprejemala stare in nove gojence za oddelke: klavir, godala (violina, viola, čelo, kontrabas), solopetje, harmoniko, pihala in trobila.

Vpisovanje starih in novih gojencev bo 16., 17. in 18. septembra od 9. do 12. in od 16. do 18. ure v pisarni glasbene šole (poslopje gimnazije, I. nad- stopnje — desno). Stari gojenci naj prinesejo s seboj zadnje šolsko spričevalo glasbene šole, novi pa morajo predložiti zadnje spričevalo matične šole (osnovne, gimnazije, strokovne šole).

Pri vpisu mlajših gojencev morajo biti prisotni tudi starši.

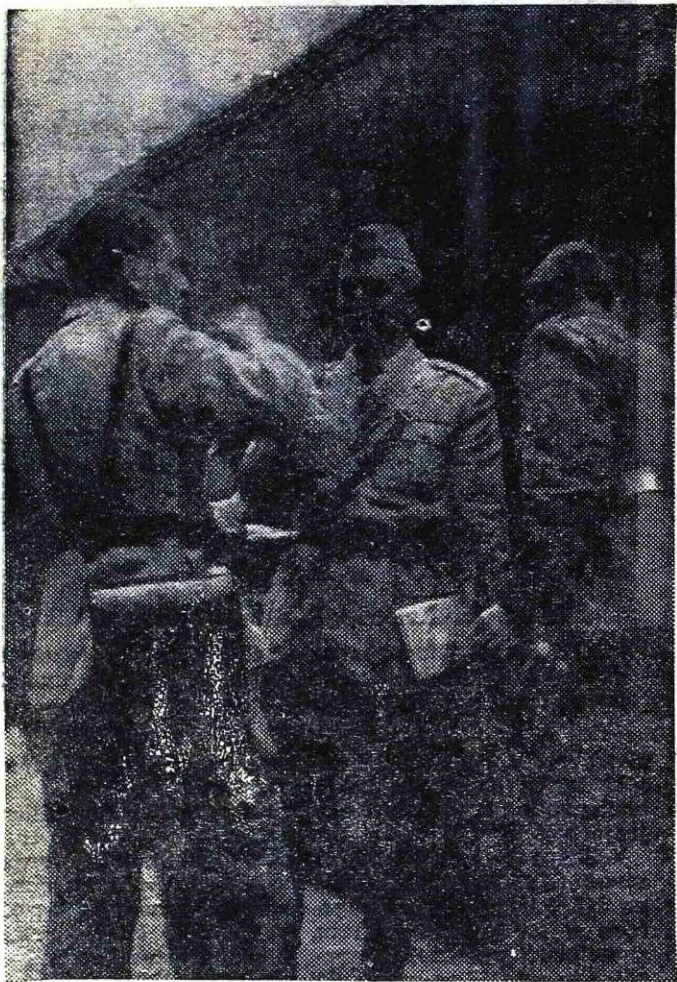
Vse ostale informacije lahko dobite na tajništvu šole, telefon 324.

Ravnateljstvo

S partizanskega srečanja v Cerknem

Pohod Jeseniško - bohinjskega odreda

Jeseniško-bohinjski odred je zbral v petek 6. 9. 1963 na (ali Bohinjsko-jeseniški, ka- Jesenicah pred gimnazijo. kor ga je pikro imenoval ne- Odred so sestavljali nekdanji ki odredovec — Bohinjec) se borci s komandantom pod-

polkovnikom Ivanom Lebanom na čelu, s politkomisarjem Milanom Loštrenom, njegovim namestnikom Silvom Kolerjem in načelnikom štaba Rudijem Lambrehtom ter približno 180 članov predvojaške vzgoje.

Potem, ko je komandant odreda raportiral predsedniku jeseniške občinske skupščine, da je odred pripravljen za pohod, je predsednik pozdravil zbrane borce. Za

njim je politkomisar povedal nekaj besed o pomenu pohoda in odred je po hudem naliivu odšel z Jesenic proti Blejski Dobravi. Pred glavnim vhomom v železarno smo zastali, za trenutek povedrili, med tem pa so članom predvojaške vzgoje nabavili dežne plašče. Lepo od železarnarje, ki je s tem rešila približno 100 mladih fantov prehlada.

Od Blejske Dobre do

Nomnja smo se peljali z vlakom. V Nomnju so nam pripravili kosilo, po kosilu pa je že komandant zbral štab odreda in komandante bataljonov ter jim izdal naloge za napad na železniško postajo v Bohinjski Bistrici. Po poldan je II. bataljon krenil proti železniški postaji, I. bataljon pa z avtobusom in kamionom v srednjo dolino z namenom, da obišče tudi te vasi bohinjske doline.

Na pohodu je odred srečal tudi druge partizanske enote. V vasi Jesenice smo se srečali z Gradnikovo brigado in ji uprizorili pravo vojno vzdušje ko smo jo napadli iz zasede. Na sliki sta namestnik politkomisarja Silvo Koler in komandant Gradnikove brigade v prijetnem kramljanju po dolgoletnem srečanju

V Bohinjski dolini so prebivalci JBO povsod zelo lepo sprejeli. Posebno navdušeni so bili pionirji. Nekateri izmed njih so odred spremljali na njegovem pohodu tudi več kilometrov daleč iz svoje vasi. Na sliki komandant odreda podpolkovnik Ivan Leban, politkomisar Milan Loštrenk, namestnik politkomisarja Silvo Koler in načelnik štaba Rudi Lambreht pri sprejemu v Stari Fužini pred spomenikom padlim borcem

Akcije Jeseniško - bohinjskega odreda

Po nalogu Glavnega štaba narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov je štab IX. korpusa narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije z odredbo 4. septembra 1944 formiral na sektorju Gorenjske Jeseniško-bohinjski odred, Škofjeloški odred in Kokrški odred. Glavne naloge vseh teh treh odredov so bile naslednje:

1. Splošna mobilizacija.
2. Razkrojevanje in uničevanje belogardističnih postojank ter njihovih ostalih edinic.
3. Utrjevanje vojske.

V smislu te odredbe je bil Jeseniško-bohinjski odred ustanovljen dne 7. septembra 1944 poleg postojanskega gradu. Do tedaj na teritoriju Bohinja, Bleda, Jesenic in zgornjesavske doline ni bilo stalnih partizanskih edinic. Odredovo operativno področje je obsegalo celoten Bohinj, vso dolino do Ble-

da, na drugi strani Podbrdo, vso Jelovico do Otoč in Podnarta, od tod pa preko Lesc do Zirovnice, vse pokluško področje, ves desni breg Save Dolinke do Jesenic in vso zgornjesavsko dolino.

Jeseniško-bohinjski odred je v tistem času imel tri bataljone in štabno četo. Vsak bataljon je imel tudi svoj minerski vod. Oktobra 1944 je imel odred 579 borcev. Za prvega komandanta Jeseniško-bohinjskega odreda je štab IX. korpusa imenoval Franca Jernejca-Milčeta, za politkomisarja pa Miha Šušteršiča. Koncem leta 1944 je dotedanega komandanta tov. Milčeta zaradi odhoda na drugo dolžnost zamenjal Janez Ceferin-Golob.

V akcijah in borbah je bil tedanji odred aktiven, saj je v dobrih treh mesecih izvedel 35 večjih akcij. 25. januarja 1945 je bila zadnja večja akcija tedanjega Jeseniško-bohinjskega odreda in sicer napad II. bataljona na železniško progo

pri Nomnju ter napad I. bataljona na železniško progo pri Otočah. Po tej akciji je dobil odred nalogo, da se v celoti premakne na sektor Cerkno. Po ukazu štaba IX. korpusa se je 7. februarja 1945. leta tedanji Jeseniško-bohinjski odred reorganiziral v Zgornjih Novakih pri Cerknem. Za komandanta je bil imenovan tov. Ivan Leban, za politkomisarja tov. Milan Loštrenk-Novljan in za njegovega pomočnika tov. Silvo Koler. Iz dotedanjih treh bataljonov sta bila formirana le dva bataljona, katerih komandanta sta bila tov. Selan Franc-Brinca in Anton Znidar. Preostali del borcev in komandni kader prejšnjega odreda je bil razporejen na druge dolžnosti XXX. divizije. Vsak bataljon je imel dve četi, vsaka četa pa po dva voda. Vsak bataljon je bil oborožen z osmimi puškomitraljezi, lahkim avtomatskim orožjem in puškami. Skratka, vse čete so bile zelo operativne in izredno gibljive enote.

Glavne naloge novega reorganiziranega odreda so bile naslednje:

1. izvajati je bilo potrebno popolno mobilizacijo na jeseniško-bohinjskem sektorju, zlasti mobilizacijo industrijskih centrov;
2. stalno rušenje komunikacij, posebno železniške proge Kranj-Jesenice-Trbiž in proge Jesenice-Bohinjska Bistrica;
3. napadanje sovražnih patrol in kolon;
4. organiziranje in opravljanje sabotažnih akcij na vlake, železniške postaje in ostale sovražne postojanke, in
5. napadanje ter oviranje sovražnikovega prometa na cestah in tako dalje.

Navajam nekaj važnejših odredovih akcij, bodisi to I. odreda oz. odreda, ki je bil reorganiziran dne 7. februarja 1945:

— 3. januarja 1945 so ostrostrelci I. bataljona ubili v Obrniah enega sovražnega vojaka;

— 7. januarja 1945 je I. bataljon demonstrativno napadel Bohinjsko Bistrico in ob tej priliki ubil enega vojaka;

Na grobnici v Cerknem je vklesanih 995 imen. Toliko borcev je namreč padlo v letih vojne na tem področju.

Z našega območja so na spomeniku vklesana naslednja imena:

Franc Andrinek-Debevc, Janez Bakovnik, Ivan Cej, Anton Dobravec, Avgustin Frank, Franc Kavalar, Jožef Kristan, Franc Lah, Janez Rutar, Marija Srebrnjak, Jakob Šest, Bruno Vratinčič, Franc Zupan.

Povsod so nas pristrčno sprejeli, čez vse lep sprejem pa so nam pripravili pred hotelom Jezero. Srečanja nekdanjih borcev odreda z Jesenic in Bohinja so marsikomu orosila oči. Odred je nadaljeval pohod proti Bohinjski Bistrici, kjer smo proti večeru skupaj z II. bataljonom napadli železniško postajo in jo v kratkem času zavzeli.

Zvečer smo v Bohinjski Bistrici priredili miting, na katerega so prišli vaščani celo z Gorjuša, škoda, da je dež preprečil miting na prostem, kjer bi mu lahko prisostvovalo mnogo več ljudi, kot pa jih je potem sprejela kino dvorana.

Drugega dne, v soboto, se je odred zgodaj zjutraj prepeljal z vlakom do Hude Južine, kjer so nas domačini lepo sprejeli. To je bilo prvo srečanje primorskih ljudi z gorenjskimi partizani našega odreda.

Iz Hude Južine se je dolga kolona začela viti preko Zakojce, kjer so nas sprejeli prav po domače z žganjem in rženim kruhom, proti vasi Jesenice. Med potjo je na Ravneh ena četa I. bataljona napravila odredu zasedo, ki pa jo je odred prav hitro razbil in se brez izgub pomaknil proti svojemu cilju.

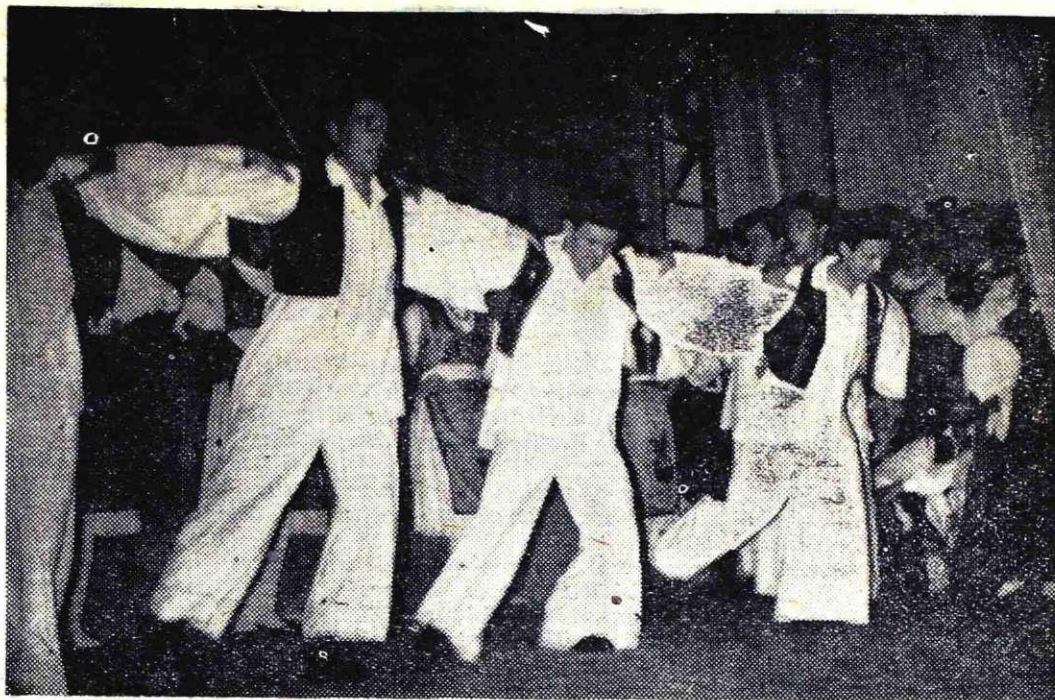
V vasi Jesenice smo imeli daljši odmor, desetina dobrovoljcev, starih borcev odreda, pa je odšla v zasedo in pričakala Gradnikovo brigado.

Z nenadnim napadom je ta desetina razbila I. bataljon Gradnikove brigade, ko pa so se ti znašli in začeli prodirati proti položajem desetine, se je desetina umaknila proti Gorjam pri Cerknem, kjer se je združila z ostalim odredom, ki se je tja pomaknil že popoldan.

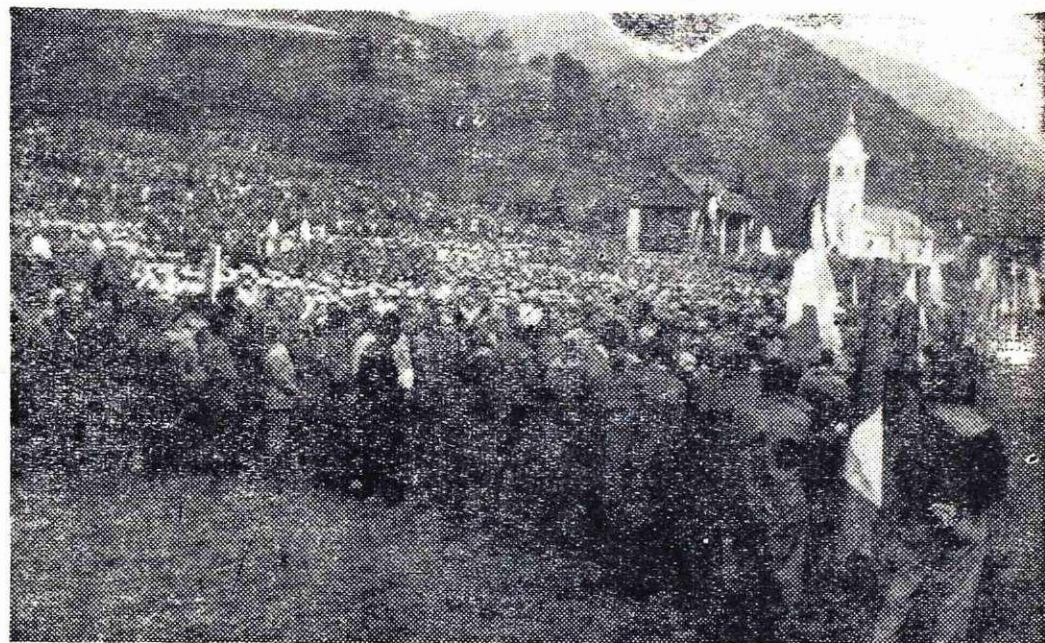
Zvečer so nas v Gorjah obiskali nekdanji borci odreda, ki se pohoda niso mogli udeležiti. Kulturna skupina odreda, DPD Svoboda »Tone Čufar« z Jesenic, pa je priredila zelo uspešen miting. Med mitingom so naše položaje napadle patrulje Gradnikove brigade. Napadi so bili odbiti in miting se je med ostro borbo nadaljeval točno po določenem programu.

Tretjega dne pohoda je odred odšel proti Cerknemu, kjer je z ostalimi brigadami in odredi prisostvoval proslavi 20-letnice ustanovitve XXXI. divizije in osvoboditve Primorske od Italijanov. Po zelo lepi proslavi se je odred nekoliko odpočil, popoldan pa so nas z avtobusi prepepeljali na železniško postajo Most na Soči. S tem je bil pohod odreda tudi končan.

Propagandni odsek odreda je že pred odhodom na pohod že na Jesenicah izdal glasilo Jeseniško-bohinjskega odreda »Pod Triglavom«, ki je imelo prav takšno obliko kot med NOV. Na terenu v Bohinjski Bistrici in v Gorjah pa je propagandni odsek izdal še dve številki.

V vaseh, kjer je odred prenočeval, v Bohinjski Bistrici in Gorjah nad Cerknem, je kulturna skupina DPD Svoboda T. Čufar z Jesenic prirejala uspešne mitinge. Zbrane vaščane iz okoliških vasi so posebno navdušile folklorne točke sporeda

V Cerknem na slavnostnem prostoru so se zbrale brigade in odredi ter številna množica iz vseh krajev Gorenjske in Primorske

— 8. januarja 1945 je I. bataljon napadel sovražno patrolo na Ravnah in ob tej priliki ubil dva Nemca, dva pa ranil;

— 9. januarja 1945 je minerski vod I. bataljona miniral vlak med Kočno in Dobravo. Uničena je bila gonilna naprava pri lokomotivi, proge je bilo razrušene 25 metrov, promet je bil zaustavljen za več ur;

— 19. januarja 1945 je odred ujel štiri Nemce in sicer dva moška in dve ženski, ki so bili predani gorenjskemu vojnemu področju v Farjem potoku;

— 20. januarja 1945 so minerci II. bataljona minirali vlak med Bohinjsko Belo in Boh. Bistrico. — Uničena sta bila dva vagona in 12 metrov proge. I. bataljon je mobiliziral trideset moških na sektorju Ribno, Bodešče, Selo.

Zadnja večja akcija tedanjega odreda pred reorganizacijo je bila 25. januarja 1945. II. bataljon je ubil enega Nemca, stražarja na železniški postaji Nomenj in dva ranil. Minerci I. bataljona pa so minirali progo pri Otočah. Sovražnik pa je imel enega mrtvega, in sicer stražarja ter enega težko ranjenega.

Omenili smo že, da je bil Jeseniško-bohinjski odred 7. februarja 1945 reorganiziran in za komandanta imenovan tov. Ivan Leban. Takoj po reorganizaciji se je odred vrnil na svoje področje in nadaljeval z akcijami proti sovražniku. — Jeseniško-bohinjski odred se je s svojim štabom nastanil v Stari Fužini in še istega dne napadel nemško kolono pri Boh. Bistrici. Od 7. februarja 1945 pa do 1. maja skoraj ni bilo dneva, da borci Jeseniško-bohinjskega odreda ne bi napadli sovražnikove kolone ali patrulje. Še posebej so bili prizadevni borci iz minerske edinice, saj so v tem času opravili več kot 20 zelo pomembnih akcij pri miniranju železniške proge na relaciji Jesenice—Gorica. Včasih so bile v enem dnevu tudi po dve ali tri akcije. V kronološkem pregledu akcij in borb Jeseniško-bohinjskega odreda lahko ugotovimo, da je ob vsaki večji akciji sovražnik imel najmanj enega mrtvega in več ranjenih, zelo pogosto pa je bilo število ubitih sovražnikov okrog 5 do 9. V celoti so našli v tem času okrog 120 mrtvih sovražnikov ter

80 ranjenih, medtem ko so bile izgube na naši strani malenkostne. Med večjimi akcijami, ki jih je treba še posebej omenjati, je več napadov na sovražnikove patrulje in kolone, potem akcija v Obrniah in mobilizacija v Gorjah. Borci Jeseniško-bohinjskega odreda so napadali sovražnike na vsakem koraku, kjerkoli so le mogli. Njihove akcije so bile najbolj pogoste v Bohinju, kjer je treba omeniti še posebej napad na sovražnikovo postojanko v Boh. Bistrici 4. marca 1945 ter dve akciji na Gorjušah 18. marca. Istega dne je bila tudi mobilizacija na področju Rečice in Bleda, dva dni pozneje pa napad na sovražnika, prav tako na Bledu. Potem so bile še akcije 26. marca v Kamnah, 4. aprila so napadli sovražnikovo kolono pri Bohinjski Bistrici, dva dni pozneje je bila borba pri Nomenju, 20. aprila pa pri Kališah, kjer je sovražnik izgubil 18 svojih mož, 11 pa je bilo ranjenih. Med najvažnejše akcije Jeseniško-bohinjskega odreda je treba prišteti tudi veliko prehranjevalno akcijo v trgovini pri Butkoviču v Boh. Bistrici. Ob tej priliki so borci JBO zasegli 3 tone slad-

korja, 600 kg bele moke, perilo, tekstilno blago, pletenine itd. Med minerskimi akcijami so minerci rušili železniško progo, napadali vlak, rušili mostove itd. Tudi te akcije so se končale za sovražnike zelo porazno, saj so morali skoraj v vsaki taki akciji žrtvovati po nekaj svojih vojakov. Zaradi omenjenega prostora v današnji številki ne moremo podrobno opisati vseh akcij, niti jih ne moremo naštet po datumih. Vendar so bile vse te akcije na področju, kjer je deloval Jeseniško-bohinjski odred, zelo pomembne ter so borci tega odreda nanje lahko upravičeno ponosni, saj so sovražniku na vsakem koraku ovirali promet in transporte njegovih čet ter mu prizadejali hude izgube. Tako so borci Jeseniško-bohinjskega odreda izpolnjevali znano geslo: »Na vsakem koraku je treba preganjati Nemce, rušiti komunikacije!« Prihodnje leto bo Jeseniško-bohinjski odred praznoval 20-letnico svojega obstoja, zato bomo takrat posvetili akcijam ter borbam borcev tega odreda še večjo pozornost ter bolj podrobno pisali o njihovem zmagovitem boju proti sovražniku.

ODPRLA SO SE

Skoraj 500 učencev več kot je zmogljivost šole

Na obisku v osnovni šoli »Toneta Čufarja«, ki deli novo šolsko poslopje z osnovno šolo »Prežihovega Voranca«, smo se pogovorili z ravnateljem tov. Francem Žvanom. Nanizal nam je številne probleme in podatke:

»V letošnjem šolskem letu imamo spet velike težave s prostori. Za 31 razredov, kolikor jih je v novem šolskem letu, je na razpolago 11 prostorov za razredni pouk, h katerim lahko prištejemo dva, ki smo ju preuredili iz prostorov za specialni pouk, ter po enega v gimnaziji in v Titovem domu (učilnica predvojaške vzgoje). Zaradi tega imamo za 1. in 2. razred triizmenski pouk, v kolikor pa ne bomo mogli uporabljati učilnice v Titovem domu, bomo verjetno prisiljeni uvesti tretjo izmeno tudi za 3. razrede. V Titovem domu namreč učilnica ni najbolj primerna. Prostor je vlažen, poleg tega pa so sanitarni prostori precej oddaljeni in neogovarjajoči. Če bi morali uvesti triizmenski pouk še v 3. razredu, bi s tem izgubili 150 učnih ur, kar bi se brez dvoma poznalo pri učnih uspehih.

Morda se malo čudno sliši, da imamo na Jesenicah težave s šolskimi prostori, saj smo novo osnovno šolo pravzaprav šele zgradili. Žal je to res, kot je res, da skušamo ta problem rešiti na čim boljši način. Svet za šolstvo je že razpravljalo o štirih tozadevnih predlogih.

Po prvem predlogu naj bi obe osnovni šoli združili, kar pa ne prinaša rešitve, saj bi

s tem praktično pridobili, le zbornico in pisarno ene od obeh šol.

Drugi predlog predvideva, da bi šole drugače razmestili. Gimnazijo naj bi preselili v tretjo nadstropje novega šolskega poslopja, eno od obeh osnovnih šol pa v sedanje poslopje gimnazije. V 16 učilnic, kolikor jih je v sedanjem poslopju gimnazije, ki ima okrog 300 dijakov, bi lahko razmestili okrog 1000 učencev. Gimnazija pa bi imela dovolj prostora v tretjem nadstropju osnovne šole, kjer bi z malenkostnimi sredstvi (največ 500.000 dinarjev) uredili zbornico in pisarno, seveda pa bi bil morda potreben za 1. razred popoldanski pouk. Po tem drugem predlogu so torej stroški minimalni, problem šolskih prostorov pa bi bil rešen vsaj za deset, če ne petnajst let in s tem tudi problem triizmenskega pouka.

Tretji predlog predvideva gradnjo nove gimnazije, kar bi bilo mnogo ceneje kot gradnja nove osnovne šole na Plavžu po četrtem predlogu. Žal ni pravega razumevanja za drugi predlog, čeprav s tem ni izključena uresničitev četrtega predloga — zgraditev nove osnovne šole na Plavžu.

Pereč problem predstavlja jo za osnovno šolo »Toneta

Čufarja« tudi stanovanja za učni kader. Čeprav je šola pripravljena sodelovati pri gradnji stanovanj za pedagoški kader z vsemi svojimi prihranki in bi tudi pedagoški delavci prispevali delež, kot je bil to primer v železarni, pomeni to šele 20 odstotkov sredstev, potrebnih za gradnjo osmorčka. Sicer pa ta problem ni nov in smo ga poskušali reševati že na vse mogoče načine. Zanimivo je, da smo menili, da ga bomo rešili, ko so začeli veljati novi instrumenti o delitvi dohodka, ker je bilo namenjenih 15 odstotkov za šole; vsaj tako je bilo to takrat obrazloženo. Žal dobimo le 5 odstotkov. Če bi pa dobili vseh 15, bi lahko rešili vse te probleme v petih do desetih letih.

Tako so sedaj mnogi naši pedagogi vozijo na delo z vlaki, od Kranjske gore do Bleda, in zaradi tega bomo verjetno morali spremeniti tudi začetek pouka, ki se sedaj začneja ob pol osmih in ob pol dveh popoldne, ker ne moremo zahtevati od njih, da prihajajo na Jesenice že s prvim vlakom in odhajajo včasih z zadnjim zvečer. Če bomo premaknili začetek pouka na 8. oziroma 14. uro, pa bomo s tem še povečali problem vračanja otrok iz šole domov v večernih urah, ki ga tudi moramo omeniti, saj bi potem trajal popoldanski pouk v višjih razredih čez 7. uro zvečer in je vračanje do-

Počitnice so minile. Spet vabi šolski zvo- nec k pouku, šolske klopi niso več prazne, Brezskrbnega življenja je konec. Vsako jutro se številni mladinci in mladinke, pionirji in pionirke napotijo v šolo izpopolnjevati svoje znanje, izpopolnjevati samega sebe. Toda ne le za mladino, tudi za profesorje, učitelje in starše se je pričel pouk. Ponovile so se stare in vznikle nove skrbi, ponovili stari in nastali novi problemi tako za vodstva šol kot za mladino in starše.

Te misli so nas vodile, ko smo se odločili, da bomo dve strani današnje številke posvetili problemu šolstva na Jesenicah. Nismo mogli zajeti vseh šol, niti ni bil to naš namen, ker so problemi v vseh, če ne enaki, pa vsaj podobni. Zato le o nekaterih oziroma o problemih, ki se nam zdijo najbolj pereči.

Odprla so se torej šolska vrata, začelo se je novo šolsko leto. Novo šolsko leto, ki je prineslo tudi nove težave.

Na obisku smo bili v Železarskem izobra- ževalnem centru, na osnovni šoli »Toneta Čufarja« in na osnovni šoli na Koroški Beli. Kaj so nam povedali oziroma o čem smo se pogovarjali, pa vam bomo skušali čimbolj verno posredovati v današnji reportaži.

mov po temi idealna prilož- nost za razna pobalinstva.

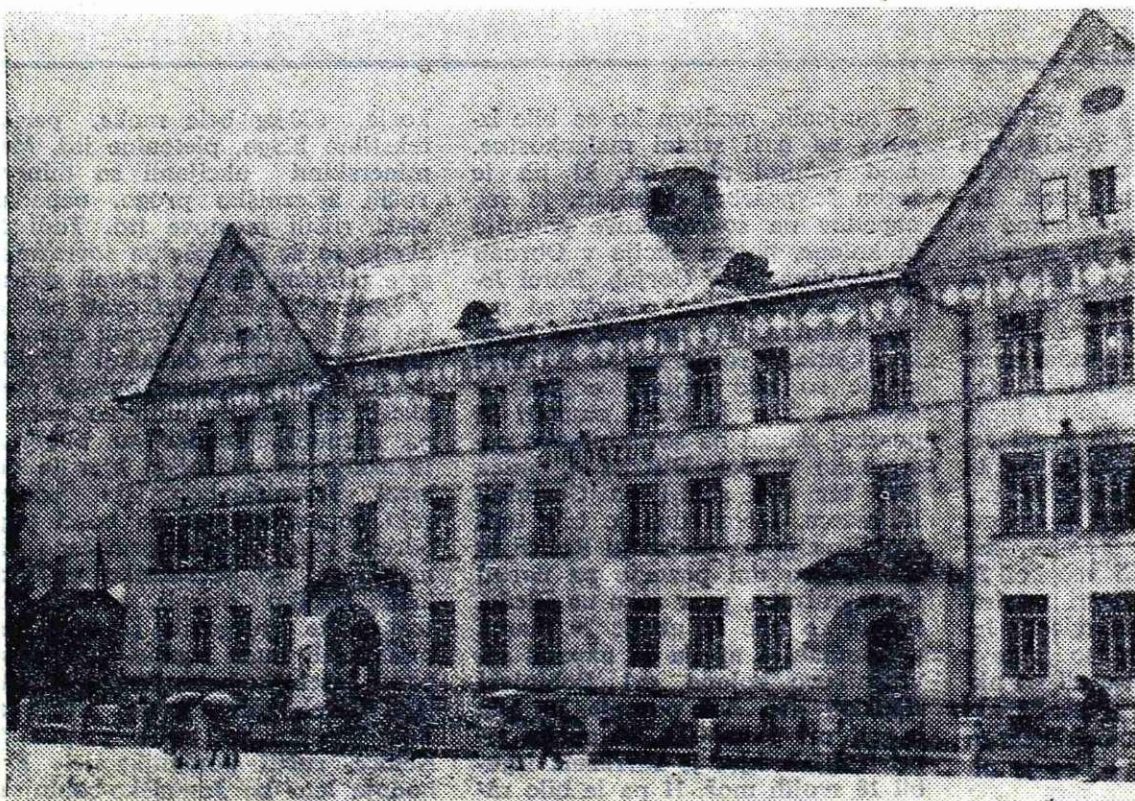
V letošnjem letu smo uved- li menjalni pouk. Učenci bo- do obiskovali šolo 14 dni do- popoldne, 14 dni popoldne. Za to smo se odločili, ker je popoldanski pouk manj kva- liteten in se ga skušamo tu- di čimbolj izogibati. Z me- njalnim poukom pa je nastal nov problem varstva otrok, ki ga je doslej, vsaj kolikor je mogla, reševala šola z raz- porejanjem učencev na tako izmeno, ki je staršem najbolj odgovarjala. Sedaj to ni več mogoče, zato bomo morali ta problem reševati drugače. Premislimo, kaj je ceneje in lažje izvedljivo. Ali zgraditi nove varstvene ustanove in izsolati kader, ali povečati zmogljivost šol? Če bi pove- čali zmogljivost šol za toliko, da bi lahko dve tretjini vseh učencev razporedili na dopol- danski pouk, bi verjetno s tem rešili tudi v veliki večini varstvene probleme.

Z ravnateljem tov. France- tom Žvanom smo se pogovo- rili tudi o novem načinu oce- njevanja. Mnenja staršev o tem so zelo deljena in če- prav ga uvajamo že nekaj let, še vedno ne moremo trditi, da je javno ocenjevanje za- živel. Tov. Žvan meni o tem:

»Javno ocenjevanje zahteva več pedagoškega smisla od ka-

pedagogov, kolektiv, ki oce- njuje, pa mora biti kritičen in samokritičen. Če ti pogo- ji niso zagotovljeni, potem javno ocenjevanje nima smi- sla. Poleg tega morajo biti celotnemu kolektivu dobro poznani kriteriji ocenjevanja, ki mora biti zelo sistematič- no. Učenci morajo točno ve- deti, kakšno znanje oziroma koliko morajo odgovoriti za odlično, prav dobro ali ka- kršnokoli oceno. Seveda v praksi vse to še ni zagoto- vljeno in je potrebno še mno- go dela. Res pa je tudi, da je ustno izpraševanje le en element ocenjevanja. Priza- devamo si, da bi znašala nje- gova udeležba eno tretjino skupne ocene. Javno ocenje- vanje pa ima zelo pozitiven vpliv na formiranje učenčeve osebnosti, ki postane s tem bolj samokritičen in zna pre- sojati druge.«

Ne bi mogli trditi, da smo zapisali prav vse, kar nam je tovariš ravnatelj povedal, upamo pa, da smo najvažnej- še probleme omenili in zapi- sali v vsem razumljivi obli- ki, ker bi bilo prav, da sode- ljubimo pri reševanju teh pro- blemov prav vsi in tako po- magamo ustvariti najboljše pogoje šolam, ki vzgajajo našega socialističnega člove- ka.

Kljub temu, da so pred leti zgradili na Jesenicah novo šolsko poslopje, občutno pri- manjkuje prostorov za razredni pouk. Zaradi tega so morali uvesti pouk oz. odpreti učilnico celo v Titovem domu, razmišljajo pa tudi, da bi v sedanjem poslopju gimna- zije namestili kakih tisoč učencev osnovne šole, medtem ko bi gimnazija dobila pro- store v tretjem nadstropju nove osnovne šole

Š O L S K A V R A T A

V tem šolskem letu težišče reformnih prizadevanj v strokovnem šolstvu

Zadnja leta pristopamo k reformi celotnega našega šolstva. Prvo je bilo na vrsti osnovno, nato pa visoko šolstvo. Šole druge stopnje, ki so po svoji specifičnosti najbolj problematične, smo pustili za zadnjo etapo. Izmed teh smo najprej pristopili h gimnazijam, ki so že v minulem šolskem letu pričele delati po novih smernicah. Tem bodo letos sledile strokovne šole, najprej industrijske in vajenske šole, nato pa še tehniške ter druge šole za gospodarstvo in družbene službe.

Priprave v tej smeri tečejo že dlje časa. Prvi korak je bil napravljen lani, ko so bili postavljeni minimalni pogoji za javno-družbeno priznanje poklicnih, tehničnih ter drugih šol.

KAKšno JE STANJE V V ZVEZI S PREDVIDENIMI UKREPI NA INDUSTRIJSKI IN TEHNIŠKI METALURŠKI ŠOL NA JESENICAH?

Industrijska šola je bila že v minulem šolskem letu določena kot eksperimentalna šola, kjer se preizkuša izvajanje novega učnega programa najprej za praktični, nato pa teoretični pouk. Vse delo teče po navodilih in v najtesnejšem sodelovanju Republiškega zavoda za strokovno izobraževanje. Pod vodstvom tega zavoda so bili izdelani tudi profili in programi za osnovne kovinarske poklice. Ves eksperimentalni pouk je spremljan z merjenji. Tako smo se reforme teh šol lotili sistematično in na osnovi znanstveno-raziskovalnega dela. Na ta način pridobljene izkušnje bodo služile kot osnova za nove predpise. To delo pa zahteva veliko prizadevnosti vsega učiteljskega zbora.

KAKO USTREZAJO SEDANJI POGOJI NA INDUSTRIJSKI ŠOLI ZAHTEVAM VERIFIKACIJE?

Tu ne bo posebnih težav razen nekaterih pomanjkljivosti pri kadru in kabinetih. Več problemov bo pri izobraževanju metalurških poklicev.

Nadaljnja novost za našo šolo je ta, da postaja na osnovi teh novih oblik in zahtev, šola odprtega tipa, kjer se bodo že v tem šolskem letu pričeli učiti tudi učenci določenih poklicev za potrebe ostalih gospodarskih organizacij na področju občine in njene okolice. To pomeni začetek strokovno — kvalitetnega in sistematičnega pouka osnovnih praktičnih in teoretičnih znanj za vajence na šolah z učnimi delavnicami in s tem pristopamo k počasnemu odpravljanju vajeniškega sistema. Poklicna industrijska šola na Jesenicah bo imela v šolskem letu 1963/64

13 oddelkov z 260 učenci. Med temi nam je z največjo težavo uspelo odpreti nekaj razredov za metalurške poklice. Tem bo v bodoče treba posvetiti največ skrbi v šoli in v obratih Železarne, da ne bomo tej važni akciji vzeli ugled ter zapravili zaupanje. Največ odgovornosti za te poklice leži na obratovodstvih, kako bodo sprejeli te mlade ljudi in kako bodo z njimi delali. Z metalurškimi poklici želimo dobiti proizvajalce s kvalitetno višjim nivojem potrebnih znanj.

IN KAKO JE NA TEHNIŠKI METALURŠKI ŠOLI?

Tu poteka izobraževalni proces po dveh poteh in sicer v rednih oddelkih, kjer se šola mladina z osnovnih šol in v večernih razredih, ki jih obiskujejo dijaki iz rednega delovnega razmerja. Letos ima šola 6 oddelkov z okrog 130 učenci. Ne samo to, da je dijakom večernih oddelkov razmeroma težje študirati, imajo še težave v obratih, kjer težko dobijo delovno mesto v eni izmeni. Če pa delovno mesto dobijo, pa pogosto ne odgovarja potrebni praksi za bodočega metalurškega tehnika.

V letošnjem šolskem letu so tudi predvidene resne priprave za reformo in verifikacijo tehniških šol. V učnih programih predstavlja največ težav zahteva proizvodnje, da bi naj imel metalurški tehnik tudi precejšnja znanja iz strojništva. Posledica tega je, da trpamo v en predmetnik metalurške in strojne predmete, kar vodi tu in tam do

polovičarskih rešitev in je vso snov nemogoče absolvirati. Obem strokam je nemogoče v celoti ustreči, ker zmanjka časa. Tudi dijaki ne zmorejo vsega tega sprejeti in osvojiti. Zato bo treba uvesti do določene mere ločeno izobraževanje. Veliko povpraševanje po strojnih tehnikih kaže, da bi bilo potrebno v okviru sedemletnega načrta pristopiti k odpiranju strojniških oddelkov TŠŠ, saj bi lahko te kadre od tod črpala še ostala podjetja z našega področja.

KAKO USTREZAJO SEDANJI POGOJI NA TŠŠ ZAHTEVAM VERIFIKACIJE?

Osnovna problema sta dva, ki jima ne bomo mogli ustreči, in sicer: potrebno število

stalnih učnih moči in pomanjkanje kabinetov z laboratorijem. To so osnovne in temeljne ovire.

Probleme materialne narave bomo lahko razmeroma hitro rešili. Večje vprašanje bo, kje dobiti minimalno potrebno število stalnih profesorjev. Kljub mnogim razpisom ob razmeroma ugodni stimulaciji, ni mogoče dobiti ljudi za delo na šoli. Običajno se zdi škoda, da bi kak dober strokovnjak delal na šoli. Pri tem pa pozabljamo, da bi lahko tak dober pedagog vzgojil na desetine novih mladih strokovnjakov, med katere bi lahko delo porazdelili in prav gotovo lažje reševali številne proizvodne in razvojne naloge, saj razmerje med tehniki in inženirji še vedno ne odgovarja. Pri vseh investicijah so predvidena sredstva za zgrad-

be in opremo, za potreben kader, ki bo delal v teh novih obratih pa ne. Investiranje v strokovnjake je dolgotrajna naložba, ki se bogato obrestuje. Marsikdo bi se končno že odločil za poučevanje, žal, pa delo na šolah pogosto podcenjujemo, kar jemlje ljudem veselje in interes. Mnogo krivde za takšno stanje nosi prav gotovo tudi sedanja politika nagrajevanja. Še vedno se smatra poučevanje kot neenakovredno delo. Mnogi strokovnjaki, ki smo jih vabili za stalno delo na šoli, so nam odgovorili, da tu nimajo perspektive, da ni sigurne zaposlitve in da prejemki ne bodo rasli.

Kljub temu upamo, da bomo ob podpori in razumevanju Železarne ter ostalih činiteljev, uspeli rešiti tudi te probleme.

L. B.

Triizmenski pouk - še vedno problem

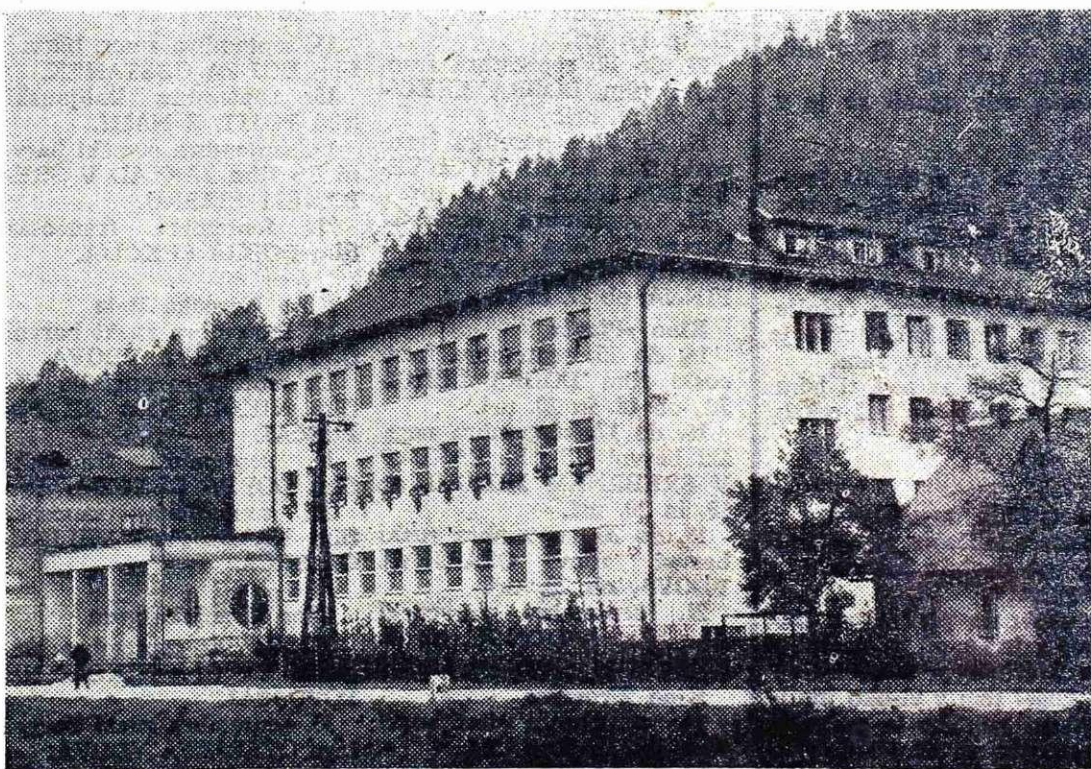
Na osnovni šoli Koroška Bela smo se pogovarjali z v. d. ravnateljem prof. Janezom Laharnarjem, ki nam je povedal, da je na šoli vpisanih 583 otrok, pri podružnici v Javorniškem Rovtu pa 12 otrok. Letos so na novo vpisali 54 učencev, ki bodo obiskovali 1. razred. Osnovni problem, ki dela vodstvu šole največ težav, je prav gotovo triizmenski pouk, ki so ga morali uvesti v treh prvih razredih kljub izmeničnemu pouku. Letos bodo učenci hodili v šolo 14 dni dopoldne in 14 dni popoldne. Vendar pa nastajajo pri tem težave, ker ne morejo vskladiti čas trajanja pouka nižjih in višjih razredov osnovne šole.

Kot na drugih šolah, tudi na Koroški Beli močno pogrešajo vsaj en razred ter ostale prostore. Šola je bila grajena pred drugo svetovno vojno ter je brez kabinetov. Na vprašanje, kdaj bodo začeli z adaptacijo šole, smo dobili odgovor, da zaenkrat ni nobenih izgledov, kajti na vrsti so gradnje šol v Mojstrani, Kranjski gori in na Plavžu. Če bi gradili po tem vrstnem redu, potem bi morali na Koroški Beli čakati najmanj deset let, da bi lahko dobili prepotrebne prostore bodisi z nadzidavo telovadnice, ali pa z gradnjo novega trakta poleg osnovne šole. Letos bodo nadaljevali z gradnjo igrišča, ki so ga

lani začeli graditi za šolskim poslopjem. Računajo, da bo novo igrišče urejeno do jeseni leta 1964.

Prof. Laharnar je opozoril še na problem, ki nastaja ob uvedbi izmeničnega pouka. Gre namreč za otroke tistih staršev, ki so zaposleni in tako nimajo možnosti, da bi jim nudili potrebno pomoč doma pri učenju. Takšnih otrok je na Javorniku in Koroški Beli precej, zato bo morala po mnenju prof. Laharnarja svojo vlogo odigrati tudi varstveno-vzgojna ustanova, ki se je doslej ukvarjala le s predšolskimi otroki v otroškem vrtcu. Čeprav se je šolski pouk v novem šolskem letu šele začel, se že kažejo potrebe pri omenjenih učencih, da bi potrebovali dodatni pouk. To nalogo bi lahko prevzela varstveno-vzgojna ustanova ob pomoči učiteljev z osnovne šole. V kolikor bo varstveno-vzgojna ustanova res začela z delom oziroma z dodatnim poukom učencev, ki so brez pravega nadzorstva doma zaradi zaposlitve staršev, potem bo potrebno po mnenju prof. Laharnarja predvsem sodelovanje, dodatni pouk pa bi lahko organizirali v prostorih vzgojno-varstvene ustanove (otroški vrtci).

Iz našega razgovora je bilo torej razvidno, da je osnovni problem ob vstopu v novo šolsko leto triizmenski pouk in vse kaže, da bo ta problem v ospredju tudi v prihodnje, seveda v kolikor ne bo mogoče, da bi dobili potrebna sredstva za gradnjo že omenjenih prostorov, ki jih šola pri izvajanju učnega programa nujno potrebuje.

Tudi na osnovni šoli na Koroški Beli primanjkuje učnih prostorov. Ker je pomanjkanje učnih prostorov na tej šoli iz leta v leto bolj kritično, bo treba dograditi nove prostore, ali pa najti kakšno drugo ustrezno rešitev

SOHA ZOLTARJA DOMOVINE

Lokav smeh mu je šilil usta. Prepaden sem ga gledal, v to čudo, in se takoj odpovedal katoliški cerkvi. Zameril sem župniku, da nam ni črnil o nemški okupaciji niti besedice. Pa vse nedelje smo bili »preljubi v Gospodu«. Lahko bi si napolnili shrambe, jedel bi koruzne žgance namesto krompirjevega golaža. Pa kruh bi jedli, ne pa ta nemški cement...

Počakal sem strica Joža za Krvavcem in ga poprosil, ali smem kdaj z njim, da bom tudi jaz deležen branja Gospodovega. Stric Joža je nagnil glavo, ko da bi me ne slišal dobro.

— Ali vidiš? je rekel. Pogledal sem za njim v veje zelenih češpelj.

— Povej, ali jih smeš jesti!

— Ne bi jih smel, sem rekel otožno.

— Že, že! Ampak denimo, da so tvoje, ali bi jih smel?

— Mislim, da ne, sem rekel, golene so še.

— Tako je! je vzradoščeno potrdil Joža. Potem se je s hrbtno naslonil na plot, ki je, nagnit, zaječal kakor suha, stara vrata. Iz žepa je potegnil pisan robec in se počasi in na ves glas useknil.

— Tudi božji hram, je ponosljaj, so usta Gospodova. Kot bi ti izpljunil češpljo, ker je kislja, tako bi tudi Gospod izpljunil tebe. V Gospodovo srce ni dano vsakomur. Zrel sadež pojemo in nam dobro stori. Gospodu isto. Lepo je, da želiš za njim. Dobi še koga, in jutri, ko bom pasel koze, se bomo pomenili, kako in kaj.

Ponoči sem zavrgel katoliško cerkev in belskega župnika. Njegova cerkev so bila goljufiva usta. Niso me izpljunila, zato ni bilo Gospoda tam. Strašna prevara! Župnik, ta capin, ni nikoli prebral Luke od 5. do 35. vrste. Joža mora biti nekaj drugega kot samo Joža. Lahko, da je res bog. Bog kot delavec. Zakaj ne bi bil med nami na Jerebicah? Samo nosu bi si ne smel obirati. Toda tega ne dela zato, ker je Joža, marveč da nam je podoben. Da ga ne spoznamo! Dobro se je skrila, vse vidi. In koze pase in k nam hodi! Bog — k nam! Vidim, ne bi prišel, ampak v meni je zasulil svojega učenca. Očeta pa samo ogleduje, kdaj bo zrel za pekel. Nekoč ga bo, ko bosta za drvarnico, potegnil tesno k sebi. Z Jože bodo padle šihtne cape in bela tunika se bo zableščala na njegovem telesu. Oče bo od strahu in presenečenja zlezal vase, čisto črn, kot »prekleti svet hudičev«. In glas mu bo pojema kot predrti zračnica — ffffff! Dvakrat ali trikrat bo Joža brnil v črno gmoto in pobral mehurjasto dušo! Črna in težka bo. Na sodendanski tehtnici bo mehur potegnil v levo.

Pomolil sem k Jožu, vesel in srečen, da sem odkril resničnega boga. Vzpel sem se k večni lučki, kjer je dremal naš družinski bog.

— Hočeš pipo, sem mu rekel. Spiš, mrha stara! Pa še električno plačujemo zate. Stavim, da me ne bi zbudil, če bi se ta slamarica vžgala. Ti si mi bog, ja!

Bog je živahno pogledal name, celo zganil se je v obraz.

Potem sem molil:

— O Joža Pimpkov, zveličar naš, ki si doma na Jerebicah, naj bom po volji tvoji Peter. Vem, da si nos stržes le zato, da boš spoznal, kako smo grdi, umazani na duši. Da ti pod svojo šihtno srajco nosiš rano, za nas prebodeno srce. O Joža Pimpkov, prišel si k nam, o sprejmi me! Sprejmi me, apostola, da bom zrela češplja in da se bom raztopil v tvojih ustih. Vem, kako težko je prebavljati golene stvari, sam sem imel drisko, sam.

In ko bom jutri stopal za teboj, zveličar naš, ti bom položil glavo k nogam. Nič mi ne bo hudo, če boš rekel: umri!

Amen.

Obrnil sem se k večni lučki.

— No, zdaj veš vse, sem rekel. Gluh menda nisi.

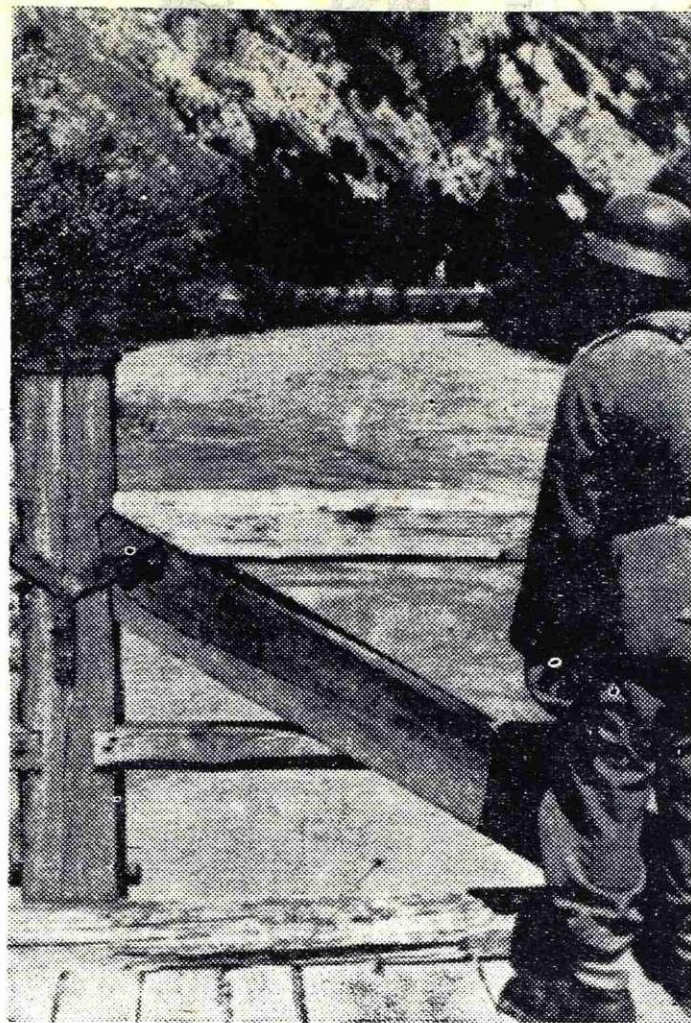
Toda stari bog je spal. Debela, vijoličasta brada mu je uhajala čez okvir. Odvil sem mu drobno žarnico.

— Tako, sem rekel, zdaj pa spiva!

Zjutraj sem se v novem, duhovnem poslanstvu odpravil na pot. Apostoli hodijo brez zajtrka, ali pa nalovijo muh in naberejo koreninice. Na Svetinovem travniku je bilo dosti muh, kobilic in trave. Legel sem v visoki junjsko travo in s studom pohrustal tri kobilice in požvečil celo pest kislic. Puščavniška hrana pa mi ni šla dol, že čez nekaj časa sem izbruhal sveto jed in vlekel iz goltanca žilava stebila kisle trave. Zelen kot avstrijski heler sem nazadnje le prilezel do Torkarjevih. Jakca so že slinili doma. Poskušali so mu razčesati trdo betico, zlepljeno od blata in smole. Milo je vpil:

Iščemo podatke

Obisk italijanskih partizanov

Geslo partizanov je bilo: »Preganjati Nemce na vsakem koraku in stalno rušiti komunikacije, ki jih uporabljajo sovražniki!« Nemci so morali zaradi tega zastražiti vse cestne in železniške mostove

Slika predstavlja nemško stražo na nekem mostu. Želimo vedeti kraj in čas posnetka

Podatke sporočajte Tehniškemu muzeju Železarne Jesenice

Na povabilo Zveznega odbora ZB NOV Jugoslavije je prispela 16. avgusta k nam na obisk skupina italijanskih partizanov, članov ANPI. Do 29. avgusta so bili na oddihu v domu Počitniške skupnosti Simonov zaliv pri Izoli.

V četrtek, 29. avgusta so gostje prispeli v Ljubljano, kjer jih je sprejel predsednik ZZB NOV Slovenije, tov. Janko Rudolf. Ob tej priliki je goste obvestil, da so ob 20-letnici vstaje primorskega ljudstva velike prireditve v Cerknem, kjer bodo odkrili spomenik padlim, med katerimi imeni je na spomeniku vklesanih tudi 140 imen italijanskih partizanov.

Na koncu razgovora je vodja delegacije g. Gorutti Luigi, župan občine San Giorgio v Bologni, oddal predsedniku ZZB znesek 50.000 din kot prispevek članov delegacije za porušeno Skopje.

V naslednjih dneh so si gostje ogledali znamenitosti Ljubljane, obiskali Velenje, Kranj, Bled in Kranjsko goru, kjer so se pogovarjali s člani ZZB NOV občine Jesenice.

Ob tej priliki jim je predsednik občinskega odbora Združenja borcev, tov. Čiro Triler podaril Slovensko knjigo »Pod Mežakljo in Karavankami so se uprli« in Smolejevo knjigo »Gorenjska v miru, borbi, trpljenju in svobodi«.

Naslednji dan so bili gostje na Vršiču, v Bovcu, Kobaridu, Tolminu in Cerknem ter se nato preko Nove Gorice vrnili nazaj v Italijo.

Roman Stana

Kaj bomo gledali v kinu?

Kino »Radio«

14. do 16. septembra nemški barvni CS film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU, ob 17. in 19. uri.

17. do 18. septembra francoski film DOBRA LEKCIJA, ob 19. uri.

19. do 20. septembra francoski film KRADLJIVCI VELIKEGA SRCA, ob 19. uri.

21. septembra ameriški barvni CS film PUSTOLOVŠČINE HUCKLEBERRIJA FINNA, ob 17. in 19. uri.

Kino »Plavž«

14. do 15. septembra francoski film DOBRA LEKCIJA, ob 18. in 20. uri.

16. do 17. septembra nemški barvni CS film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU, ob 18. in 20. uri.

19. do 20. septembra ruski barvni film OTARJEVA VDOVA, ob 20. uri.

21. septembra francoski film NOČ ŠPIJONOV, ob 18. in 20. uri.

Kino Žirovnica

14. septembra italijanski film POJTE Z NAMI.

15. septembra amer. barvni film BOJ ZA OBSTANEK.

18. septembra nem. barvni CS film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU.

21. septembra ruski barvni film OTARJEVA VDOVA.

Kino Dovje

14. septembra amer. barvni film BOJ ZA OBSTANEK.

15. septembra italijanski film POJTE Z NAMI.

19. septembra nemški barvni CS film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU.

21. septembra francoski film DOBRA LEKCIJA.

Kino Koroška Bela

14. septembra ruski barvni film OTARJEVA VDOVA.

15. septembra angleški VV film NIKOLI VEČ NE POPUŠČAJ.

16. septembra francoski film DOBRA LEKCIJA.

21. septembra francoski film KRADLJIVCI VELIKEGA SRCA.

Kino Kranjska gora

13. do 14. septembra angleški VV film NIKOLI NE POPUŠČAJ.

15. septembra ruski barvni film OTARJEVA VDOVA.

19. septembra francoski film DOBRA LEKCIJA.

20. do 21. septembra nemški barvni CS film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 13. septembra od 12. ure do 20. septembra do 12. ure.

Zahodni del Jesenic: dr. Mihael Sajevec, Jesenice, Tavčarjeva 5, tel. 04 — Rešilna postaja Jesenice.

Vzhodni del Jesenic: dr. Stanka Rosenstein, Jesenice, Cesta bratov Stražišar 34, tel. 245 — interni 733.

ZAHVALA

Ob hudi izgubi naše drage mame in stare mame

IVANE REINHARDT

se pristrčno zahvaljujemo vsem, ki so darovali cvetje, izrekli sožalje in jo spremili na njeni zadnji poti. Iskrena in topla zahvala vsem sosedom in sosedovcem, ki so nam stali ob strani v dneh težke izgube.

Se enkrat vsem za vse iskrena hvala.

Zalujoči: sin Stanko z družino, hčerke Minka, Slavka in Kristina ter ostalo sorodstvo

Na obisku v Radioservisu

Dela dovolj, toda...

»Pripeljal sem televizijski sprejemnik v popravilo.«

»Kakšno napako pa ima?«

»Šele mesec dni ga imam, pa je odpovedal! Ni ne slike ne zvoka.«

»Prav, dajte mi garancijski list in se oglasite čez nekaj dni.«

»Čez nekaj dni?«

»Da! Dela imamo več kot preveč in le enega strokovnjaka, ki seveda ne zmore vsega...«

Takih in podobnih razgovorov je mnogo v Radioservisu — poslovalnici »Zarje« na Jesenicah. Ko sem pretekli teden obiskal to, Jesenicam tako potrebno delavnico, sem se odločil, da s težavami, o katerih sva se menila s tov. Dušanom Vidičem, vodjo Radioservisa, seznanim naše bralce. Prepričan sem namreč, da že skoraj vsi Jeseničani potrebujemo usluge tega majhnega kolektiva in nam zato ne more biti vseeno, kako posluje oziroma kakšni so pogoji za njegovo delo.

Vedno več je na Jesenicah radijskih in televizijskih sprejemnikov, vedno več je tudi popravil. Radioservis pa se bori s kadrovskimi problemi, z resnimi težavami, ki zavirajo delo in groze, da bomo na Jesenicah ostali brez garancijskih popravil. Kolektiv Radioservisa nujno potrebuje dva pomočnika. Delovni mesti so že razpisali, vendar primernih strokovnjakov ni. Sicer je to problem, ki ni pereč samo na Jesenicah, temveč povsod. Vemo, da tudi v Kranju iščejo to-

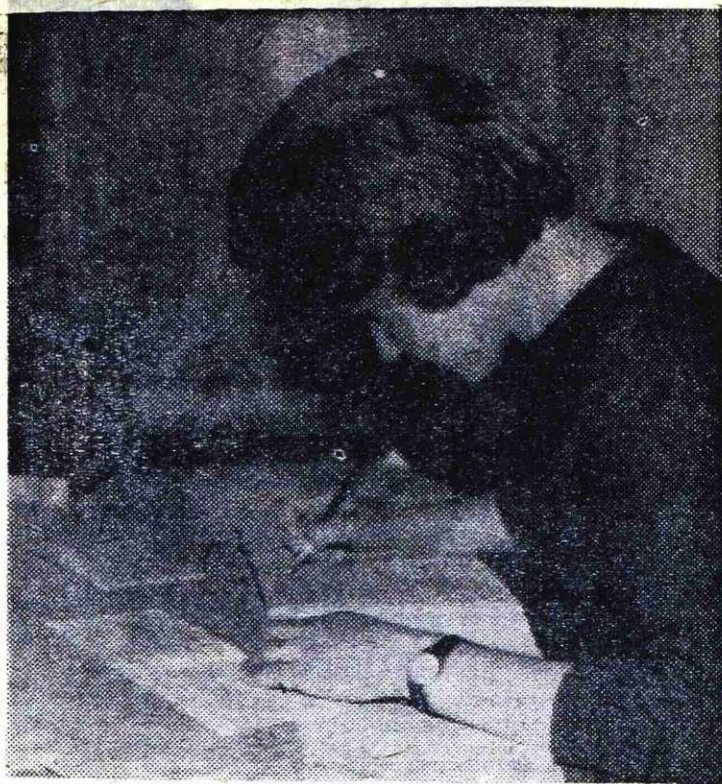
vrstne strokovnjake, da Novo mesto nudi takemu strokovnjaku tudi stanovanje, da jih niti v Ljubljani ni na pretek.

Z namestitvijo dveh kvalificiranih strokovnjakov bi na Jesenicah lahko organizirali tudi letišča servisna popravila ali kratko letišči servis, ki nam je nujno potreben. Številne so majhne napake, ki bi jih lahko strokovnjak popravil na licu mesta in ne bi bilo potrebno, posebno televizijskih sprejemnikov, za vsako malenkost pripeljati na Radioservis. Jeseniška poslovalnica »Zarje« — Radioservis je že imela strokovnjake, oziroma bolj rečeno, kolektiv sam jih je vzgojil, toda danes jih nimajo. Zakaj? Nekdo je dobil drugje boljše plačano mesto, nekdo drug ni v redu delal, tretji leži v bolnišnici itd. Tako je trenutno ostal le vodja te delavnice Dušan Vidič s tremi vajenci in skladiščnikom. Za vsa popravila je sam in ne zmore vsega, radijski in televizijski sprejemniki pa čakajo kot čakajo njihovi lastniki, ki si bržkone žele, da bi bili popravljeni čimprej.

Ni pa tudi nobenih izgledov, da bi v bodoče obdržali kader, ki ga sami vzgajajo, saj so materialni pogoji za tovrstne strokovnjake, toda res strokovnjake, skoraj povsod precej boljši. In zato ni čudno, če si po priučitvi, po osamosvojitvi poiščejo drugo zaposlitev. Nekaj bo treba ukreniti. Prav gotovo je Radioservis s svojimi uslugami že opravičil svoj obstoj ozi-

roma postal nujno potreben nam vsem. Zato bi se morali tudi vsi prizadevati, da ga okrepimo, da mu pomagamo prebroditi te težave in tako tudi v bodočnosti zagotovimo sebi kvalitetne usluge. Že v uvodu sem omenil, da bo moral kolektiv Radioservisa opustiti pogodbe s proizvajalci za garancijska popravila, v kolikor mu ne bo uspelo dobiti ustreznih strokovnjakov. Prepričan sem, da se strinjate z menoj, da se to ne sme zgoditi. Kakšne pa so možnosti za rešitev tega problema?

Kot mi je znano, smo se na Jesenicah že menili o tem, da bi odprlo podjetje »Jugotehnika« na Jesenicah svojo poslovalnico in seveda tudi servisno delavnico. Žal do sporazuma ni prišlo in na vse to smo nekako pozabili, ker so bile usluge Radioservisa hitre in kvalitetne. Sedaj pa je čas, da o tem ponovno razmislimo. Če dovolj integracijo drugih podjetij zaradi boljšega gospodarjenja, zaradi bolj kvalitetnega dela, poizkusimo zapeti tudi do dejavnosti podjetju, ki razpolaga z velikim številom strokovnjakov, ki bi bilo morda pripravljeno zagotoviti na Jesenicah popraviljanje ne le radijskih in televizijskih sprejemnikov, temveč tudi vseh ostalih gospodinskih aparatov. Ne morem sicer trditi, da bi bilo podjetje »Jugotehnika« še vedno to pripravljeno storiti, sicer so pa še druga podjetja, s katerimi bi se bilo o tem vredno pomeniti. Brez dvo-

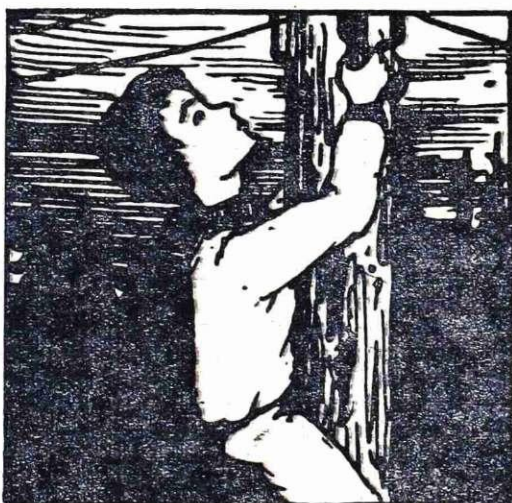

Dela dovolj, toda strokovnjakov, ki bi ga opravili premalo. Take so težave radioservisa. Na sliki sprejemnica

ma, da nobeno izmed njih posebnih servisi pri stanovanjskih skupnostih. Res je, toda le-ti se borijo s podobnimi težavami kot Radioservis in njihove zmogljivosti prav gotovo ne zadoščajo potrebam.

Tako sem razmišljal, ko sva se pogovarjala s tov. Vidičem in ostalimi člani, po številu sicer majhnega, toda po delu za Jesenice pomembnega kolektiva Radioservisa, kolektiva, ki bi imel v perspektivi vedno bolj pomembne in večje naloge, kolektiva, ki mu grozijo opisane težave, da bo moral okrniti, če ne opustiti dobro zastavljeno delo.

-jč

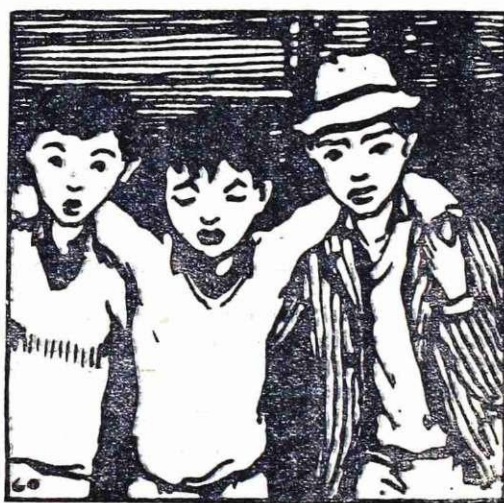
58.

»Hu,« sta zapihala tovariša, »potem pa Nemci sploh ne bodo vedeli, kje naj popravijo svoje brneče žice.« Hitro sta odšla vsak na svojo stran in kmalu sporočila, da je vse varno. Črtomir si je pripel plezalke in zakoračil k drogu. Na njegovih majhnih čevljih so jermeni slabo držali in težko je dvigal osti, ki so se zasažale v drog. Njegova volja in pogum sta radomestila pomanjkljivo moč. Po rokah in kolenih je imel vse polno trnov, preden je priplezal na vrh droga. Ko je z roko prijel za izolator, pa je potegnil iz žepa klešče in jih razklenil. Tik za lončkom je previdno odrezal. Žice niso padle na tla in fantu so usta ušla navzkriž.

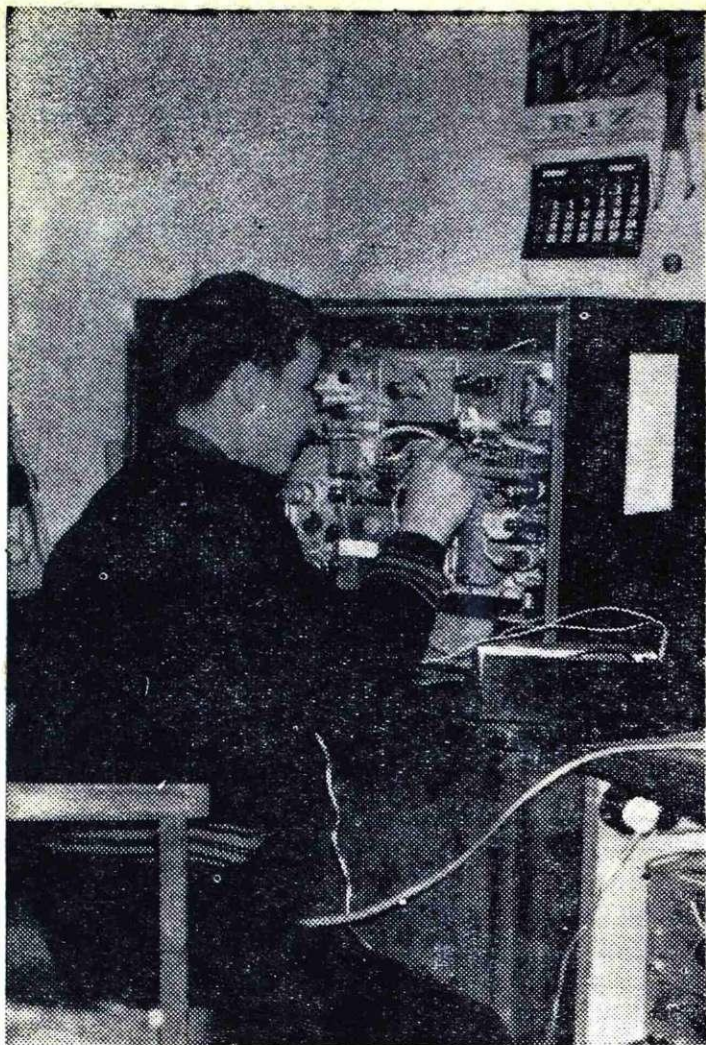
59.

Potem je rezal. Preščitnil je že devet žic in zdelo se mu je, da jih mora kmalu zmanjkati. Ko je otipal deseti lonček, je začul Drežčev žvižg. Pričakoval je, da bo takoj nato švistnila pod nebo raketa, zato je spustil klešče za srajco in skrčil noge. Plezalke so popustile. Začutil je, da pada. Skušal se je oprijemati droga. Številni trni, ki so širleli na vse strani, so se mu zadirali v telo, da ga je bolelo, kot bi ga prebadali. Priletel je na noge in v kolenih mu je zahrestelo, kot bi se podiral telefonski drog. Mislil je, da ne bo mogel nikoli več na noge. Počasi je omahnil na tla.

60.

Čez čas sta tovariša pritekla pod drog in ga našla zleknjenega v travi. Nekaj hipov sta se prihulila k njemu in čakala, od kod bodo priletele rakete, zasikale brzostrelke in se oglasili klici: »Halt!« A je bilo vse mirno. Snela sta mu plezalke, ga prijala pod pazduho in ga bolj vlekla kot nesla proti Pozabljenemu. Ko nista mogla nič več, sta ga položila v travo in ga vprašala, kaj je bilo. »Padel sem,« je zastokal in drgetaje svetoval: »Na Pozabljenem me bosta pustila v vrbju ob vodi in skrila plezalke. Potem bo že kako.« Fanta sta ga božala po obrazu in ga odnesla naprej, čim sta si malo odsopla.

Pri Radioservisu delajo tudi trije vajenci, ki pa zaenkrat še ne morejo uspešno popravljati radijskih in televizijskih sprejemnikov (Beri članek na 15. strani)

S seje Izvršnega odbora sindikalne organizacije

(Nadaljevanje s 1. strani)
ga vzroka, ampak več faktorjev, ki povzročajo tako stanje tudi v vsem našem kolektivu.

b) Izvršni odbor ugotavlja, da je treba v bodoče na osnovi temeljitih proučitev posvetiti vso pozornost nagrajevanju v celotnem kolektivu kot tudi v posameznih EE, predvsem pa notranji delitvi v teh. Iz problematike nagrajevanja v veliki meri izvirajo vzroki proizvodne in delovne nediscipline, slabega odnosa do dela in drugo. Izvršni odbor bo zato na III. redni seji razpravljal o problematiki osebnih dohodkov v Železarni Jesenice.

c) Z ozirom na visoko fluktuacijo delavcev in neustaljenost kadra, predvsem v proizvodnih obratih ter z ozirom na težko stanovanjsko problematiko, je nujno treba bolj energično in uspešno reševati probleme družbenega standarda. Problem visoke fluktuacije izvir iz neurejenih stanovanjskih in družinskih razmer naših delavcev, neurejene družbene prehrane, premajhnih zmogljivosti varstvenih ustanov, rekreacije in razve-

drila. Od delavca, ki smo ga včeraj sprejeli v naš kolektiv, ne moremo zahtevati, da v takih pogojih v redu opravlja svoje proizvodne naloge, posebno če dela v težkih delovnih pogojih. Nima mo nikakršne pravice pokazati mu samo njegove proizvodne naloge, ampak moramo skrbeti, da mu čimprej nudimo primerne življenjske pogoje, če hočemo, da se bo v okolje vživel in da bo na svojem delovnem mestu lahko dober proizvajalec in upravljaec. Dokler se delavec — proizvajalec ne bo počutil tu doma, toliko časa ne bo težil za tem, da ostane pri nas.

Preko 700 prosilcev za stanovanja, slabe razmere v družbeni prehrani, pomanjkanje varstveno-vzgojnih ustanov, šolskih prostorov, organizirane rekreativne dejavnosti, razvedrila z družabnim življenjem, nam narekuje in nas tudi obvezuje, da se vsi skupaj prizadevamo in pospešeno lotimo reševanja teh problemov, tako kot smo se lotili zagovarjanja in zagotovitve sredstev za rekonstrukcijo.

Sredstva sklada splošne porabe kot tudi krediti na kratke odplačilne obveze nam ne nudijo nobene možnosti za pospešeno reševanje te problematike. Zato Izvršni odbor zahteva, da se pristopi k temeljiti izdelavi programa družbenega standarda, ki naj vključuje vso zgoraj navedeno problematiko. S tem v zvezi je treba zagotoviti tudi tozadevna sredstva v taki meri, da bodo zagotovila pospešeno in občutno izgradnjo objektov družbenega standarda in s tem reševanje vseh teh problemov.

Izvršni odbor tudi meni, da je na tem področju potrebno imeti enotno politiko v celi komuni, da je potrebno uskladiti interese in potrebe vseh kolektivov in njih proizvajalcev v enotni in enakopravni akciji za sodelovanje in reševanje te problematike.

d) Iz navedenih glavnih dveh problemov, to je nagrajevanja in družbenega standarda, izhajajo v večini primerov tudi vsi problemi nediscipline, malomarnega odnosa do dela, do izpolnjevanja proizvodnih nalog, neizkoriščanje delovnega časa in podobno. To pa povzroča nadaljnji padec produktivnosti, neizpolnjevanje planskih nalog in s tem tudi nedoseganje tistih osebnih dohodkov, ki bi jih z izpolnjevanjem plana proizvodnje lahko dosegli.

Sklep CDS o izboljšanju delovne discipline v kolektivu in s tem v zvezi ukrepi uprave podjetja so zato potrebni in naj se izvajajo na vseh nivojih. Politične organizacije v železarni so na reševanje te problematike že večkrat opozorile, vendar

smatrajo, da je potrebno urediti sistem odgovornosti, delovne discipline, izvajanje nalog itd., tako da bo zagotovil izboljšanje v tej smeri. Izvršni odbor prav tako zaključuje, da so še precejšnje pomanjklivosti v organizaciji dela, zaradi česar pogostokrat tudi pride do odstopanja, popuščanja in nespornost. Zato je potrebno reševanje tudi v tem pogledu in tudi uvajanje mehanizacije v tiste EE in oddelke, kjer so težki delovni pogoji. Z reševanjem teh problemov bomo mnogo lažje reševali ostale in nediscipline v kolektivu. Izvršni odbor smatra, da je potrebno vso navedeno problematiko reševati skladno, ker enostransko reševanje ne bo prineslo želenih rezultatov.

2. Izvršni odbor je potrdil poročilo komisije za oddihe in izlete in priporočil referentom za oddih pri sindikalnih odborih, da zainteresirajo člane kolektiva za oddih v naših počitniških domovih v zadnji izmeni.

3. Izvršni odbor je potrdil poročilo komisije za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja. Priporoča sindikalnim odborom, da hitreje rešujejo prošnje njihovih članov, da se pridružujejo in ravnavajo po okrožnici o trošenju sredstev, ki sindikalnim odborom ostanejo od članarine.

4. Izvršni odbor je potrdil predlog komisije za oddihe, za izgradnjo počitniškega doma Biograd na moru v naslednjih točkah:

a) skupaj s komisijo za družbeni standard predlagamo CDS, da zgradimo počitniški dom v Biogradu na moru;

b) CDS naj v ta namen imenuje gradbeni odbor, katerega predlog bo podan na zasedanju CDS;

c) izdelati je treba projekt in predračun za celotni počitniški dom. Počitniški dom bi zgradili v etapah;

d) CDS naj zagotovi sredstva za prvo etapo izgradnje v taki višini, da bo mogoča zgraditev kuhinje, jedilnice in sanitarij, s preselitvijo weekend hiše iz Lukšiča, do 1. 6. 1964.

ZAHVALA

Podpisana Vera Mlekuš se pristrčno zahvaljujem Izvršnemu odboru sindikalne organizacije za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času svoje bolezni. Vera Mlekuš,

ZELEZAR — Glasilo delovnega kolektiva Železarni Jesenice — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Fotokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarni, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

Iz jugoslovanskih železarn

RUDNIK IN ŽELEZARNA VARES

Rudarski obrati vareške železarne so izpolnili polletno obvezo 99 odst. Z ozirom na to, da so bili pogoji dela težki posebno zaradi hude zime, so z rezultatom zadovoljni, čeprav realizirana proizvodnja predstavlja le 44,5 odst. letnega plana. Posebno v obratu Druškovac so imeli pri delu velike težave z nihanjem kvalitete rude (od 34 odst. Fe do 22 odst. Fe). Seveda pa ni delo teklo gladko tudi v ostalih obratih rudnika.

ŽELEZARNA SISAK

Železarna Sisak odvaža dobršen del svojih sredstev v korist stanovanjske izgradnje. Nedavno se je vselilo v nova stanovanja 139 družin v Sisku in Predmestju. V gradnji pa imajo štirinadstropni blok s 64 stanovanji in štirinadstropni blok s 75 stanovanji. Oba bloka so začeli graditi leta 1961. Pravkar pa tudi zaključujejo gradnjo dveh montažnih barakov s po 120 samskih postelj, da bi rešili stanovanjski problem za samce. Stanovanjsko krizo pa rešujejo tudi z individualno stanovanjsko izgradnjo. Železarna omogoča z dajanjem kredita gradnjo hiš na ožjem področju mesta Sisak. Za ta način gradnje je veliko zanimanje, kar potrjuje 120 do sedaj sklenjenih pogodb. Predvidevajo, da bodo še le-

tos začeli graditi štirinadstropno zgradbo-s 65 stanovanji in eno dvonadstropno stavbo.

ŽELEZARNE RAVNE

V prvem polletju letos so ravenski železarji prodali za 7.213,2 milijona dinarjev izdelkov, kar je za 14,1 odst. več kot v lanskem prvem polletju. Od tega so prodali na inozemskem tržišču skoraj za 1 milijardo dinarjev. Delež izvoza predstavlja 13,8 odst. skupne realizacije, ki se z njim lahko pohvali le malo podjetij. Ob doseženem poslovnem uspehu so se povečali seveda tudi povprečni osebni dohodki in sicer za 11,4 odst. v primerjavi z lanskimi. Medtem ko so znašali lani povprečni osebni dohodki 36.175 dinarjev mesečno, znašajo v letošnjem prvem polletju že 40.311 dinarjev na zaposlenega mesečno.

ŽELEZARNA ZENICA

V zenški železarni so z julijem odprli lastno pošto. To je zanje velika pridobitev, ker je posebno veliko skrajšanje časa za dostavo pošte. Dve do tri ure dnevno prej dobijo pošto in to v veliki meri vpliva na ažurnost administracije. Tako je tudi z odpremo pošte. Pošto v tovarni pa lahko uporabljajo tudi delavci. Poleg navadnih in priporočenih pisem lahko oddajo in dvigajo tudi druge pošiljke, telegrame, skratka vse poštne posle.

ŽELEZARNA ILIJAŠ

V zadnjem času so v tej železarni vse bolj pogosti disciplinski prekrški. Disciplinska komisija neumorno rešuje številne obtožbe in pritožbe tega organa prve stopnje. V zadnjih osmih mesecih je po odlokih disciplinske komisije bilo kaznovanih 80 delavcev. Deset delavcev z najtežjim prestopkom je bilo odpuščenih, 17 so jih kaznovali z 10 odst. od mesečnega zaslužka za dobo treh mesecev, 9 z isto kaznijo za dobo dveh mesecev in 8 za en mesec. Ostali so bili kaznovani s 5 odst. odbitkom od zaslužka in podobnimi manjšimi kaznimi. Več delavcev je bilo kaznovanih od glavnega direktorja, enake kompetence pa imajo tudi vodje organizacijskih enot. Kršenje delovne discipline najpogostejše predstavljajo neopravičeni izostanki z dela. Ni redek primer, da posamezni delavci izostanejo neopravičeno 2, 3 pa tudi 7 dni zaporedoma. Tako se je zgodilo, da koncem julija ni prišlo na delo na prometnem oddelku kar 31 delavcev. Zato so ostali dospeli vagoni z rudo nerazloženi in so samo na stojnini utrpeli 2,5 milijona škode. Takih primerov je seveda še več. Da bi utrdili delovno disciplino, menijo v železarni Ilijaš, da bo treba kršilce, ki ne upoštevajo prijeteljskih opozoril in dobronamernih nasvetov, kaznovati brez sentimentalnosti po predpisih.